

Шумарски лист

Издаје Југословенско Шумарско Удружење

Уређује редакциони одбор. — Главни и одговорни уредник:
инг. Милан Мариновић

бр. 2. Загреб, 1. Фебруара 1924.

Год. 48.

Садржај:

г. Vlad. Škorić (Zagreb): Fascijacije drveća i grmlja. — Ing. A. Lohwasser
Busovača): O postotku poduzetničkog dobitka. — Ing. P. Rohr (Našice):
obrazloženje nacrtu zakona o eksproprijaciji velikog šumskog posjeda. —
rof. Dr. Petračić: Štete koza po šumama. — Prof. Dr. Ugrenović: Primjer
računanju vrijednosti na panju. — Literarni pregled. — Bilješke. — Šumska
govina i industrija. — Iz Jugoslovenskog Šumarskog Udruženja. — Oglasi.

бр. 2.

48e Année

Revue Forestière

pour la science et la pratique forestière, de l'industrie et du
commerce des bois.

Edition de l'Union Forestière Yougoslave 2 Rue Vukotinović Zagreb.

Red. Ing. MILAN MARINOVIĆ

Paraît chaque mois. Conditions de l'abonnement pour l'étranger Din. 120 par an.

Sommaire du No 2.

es fasciations des arbres et des arbrisseaux par dr. V. Škorić. — Le profit percentuel
es entrepreneurs par ing. A. Lohwasser. — Explications du projet de loi concernant l'expro-
iation des grandes domaines privées forestières par ing. P. Rohr — Les dommages fore-
iers causés par la chèvre par prof. dr. Petračić — Exemple de calculation de la valeur
bois sur pied par prof. dr. Ugrenović. — Bibliographie. — Notices. — Industrie et
commerce en bois. — Nouvelles de l'Union Forestière Yougoslave. — Adjudications.

Šumarski list

izlazi svakog prvog u mjesecu na 3—5 tiskanih araka.

Članovi redovni J. Š. U. dobivaju ga besplatno nakon podmirenja članskog god. doprinosa od 50 Din.

Članovi pomagači a) kategorije plaćaju godišnje 25 Din.

b) " " " " 100 Din.

Članovi utemeljitelji i dobrotvori dobivaju ga nakon jednokratnog doprinosa od 500 dot. 3000 Din.

Pretplata se šalje za članove iz Slovenije na Podružnicu J. Š. U. u Ljubljani na ček. broj 11-054 ili po poštoj nakaznici, za sve ostale pak na ček. J. Š. U. 34.293 ili na adresu blagajnika: Zagreb, Vukotinovićeveva ulica 2.

Uredništvo i uprava nalazi se u Šumarskom domu Zagreb, Vukotinovićeveva ul. 2. Telefon 6—60.

Za oglase plaća se:

Za stalne oglase ((insertate) kao i za dražbene oglase:

$\frac{1}{4}$ strana 500 (petstotina) Din.

$\frac{1}{4}$ strane 175 (stosedemdesetpet) Din.

$\frac{1}{2}$ strane 300 (tristotine) Din.

$\frac{1}{8}$ strane 90 (devedeset) Din.

Kod trokratnog oglašivanja daje se 15%, kod šesterokratnog 30% i kod dvanaesterokratnog 50% popusta.

Sakupljači oglasa dobivaju nagradu.

KR. PRODAJA BARUTA INDUSTRIJA ORUŽJA BOROVNIK I VRBANIĆ ZAGREB

Jurišićeva ulica 9.

Prodaja svakovrsnog
oružja, municije i
lovačkih po-
trepština.

Obavlja svakovrsne popravke, koji spadaju u
puškarsku struku, kao i montiranje dalekozora

Vlastita tvornica pušaka u Borovlju (Ferlach).

Prodaja na veliko i na malo.

Sketch of the Coast of the Gulf of Mexico

Tabla 1.

Etlažna fascijacija u jasena (*Fraxinus excelsior* L.)

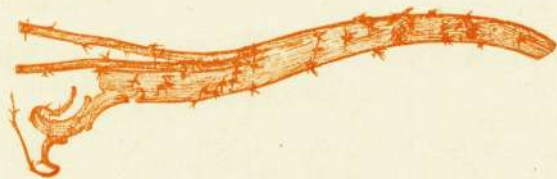
1. *Stem of a plant with small, pointed leaves and a curved, thorny branch.*
2. *Stem of a plant with a large, rounded, bulbous structure.*
3. *Stem of a plant with a dense cluster of small, pointed leaves.*

Tabla III.

1. Fascijacija u svibovine (*Cornus sanguinea* L.) 2. U jasena (*Fraxinus excelsior* L.)
3. U bagrema (*Robinia pseudoacacia* L.)

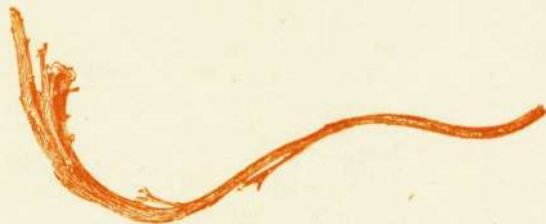
Tabla II.

1.

2.

3.

1. Fascijacija u žutike (*Berberis ilicifolia* Forst.). 2. U žoke (*Alnus incana* Moench.).
3. U žuke (*Spartium juncum* L.)

Dr. Vladimir Škorić (Zagreb):

Fascijacije drveća i grmlja.

U pravilnom razvitku su grane i grančice drveća i grmlja više ili manje cilindrična oblika, no nije rijedak slučaj, da se u nekih vrsta splošte poput vrpce, te taj pojav nazivamo fascijacijom.¹

Kadšto biva to sploštenje manje napadno, no u mnogo slučajeva tako znatno, da je upravo teško prepoznati kojoj vrsti drveća pripada takva grančica. Ipak i u slučaju manje znatnog sploštenja lako je primijetiti tu tvorbu, jer nam srčika u poprečnom prerezu grane svojom nepravilnošću odnosno jednostranim produženjem jasno pokazuje tu deformaciju. Najčešće je ovako sploštena glavna stabljika, često postrane grane, a dosta je izniman slučaj, da se može taj pojav opaziti i na samom korjenju (šljiva). Češće je opaženo tako deformirano korjenje u zeljanog bilja, pa imade dapače slučajeva (pasulj), gdje je bilo moguće tu tvorbu i eksperimentalno proizvesti.

Prema Nestlerovim² podacima nalazimo opise takvih deformacija već u 16. vijeku, a od tog doba pa do danas pomnožao se broj opažanja veoma znatno, što se lako može vidjeti iz literature.³ Dosta je znatan broj vrsti drveća u kojeg je taj abnormitet zapažen, no ipak se i u ovih pokazuju izvjesne razlike u čestoci samog pojava. U nekih vrsti drveća nalazimo fascijacije često, a u drugih veoma rijetko ili dapače ima i takvih vrsta, u kojih do danas taj pojav uopće nije poznat. U niže navedenom pregledu popisane su češće vrste drveća i grmlja za koje je dosad iz literature poznat češći i rjeđi nalaz fascijacija i one vrste za koje dosada nije bio ustanovljen. Iz tog pregleda lako je razabrati, da je još dosta znatan broj drveća, u kojeg taj pojav do danas nije zabilježen, pa se time pruža kolegama mogućnost, da i oni sa svoje strane pomnožaju broj opažanja te interesantne tvorbe.

Razvitak fascijacije tumačio se raznoliko. Tako je Maxwel T. Masters⁴ držao, da fascijacije nastaju srašćivanjem čitavih susjednih

¹ Ime potječe od latinske riječi fascia = vrpca.

² Nestler: Untersuchungen über Fasciationen. Oesterr. bot. Zeitschrift 1894.

³ Penzig: Pflanzeneteratologie 1921—1922.

⁴ M. T. Masters: Vegetable Teratology 1869 (citirano Schenk u Mitt. d. deutsch. dendrol. Gesellschaft 1916.).

Pregled vrsti drveća i grmlja u kojeg je fascijacija:**1. Česta**

Pinus Laricio Poir
 Pinus sylvestris L.
 Larix europaea Mill
 Picea excelsa Link
 Salix-vrste
 Populus-vrste
 Betula verrucosa Ehrh.
 Alnus-vrste
 Ulmus campestris L.
 Morus alba L.
 Morus nigra L.
 Viscum album L.
 Berberis vulgaris L.
 Prunus Cerasus L.
 Prunus Mahaleb L.
 Laburnum-vrste
 Cytisus-vrste
 Genista-vrste
 Spartium-vrste
 Ulex europaeus L.
 Robinia pseudoacacia L.
 Amorpha fruticosa L.
 Ailanthus glandulosa Desf.
 Ilex Aquifolium L.
 Evonymus europaeus L.
 Acer campestre L.
 Paliurus aculeatus Lamk.
 Daphne Laureola L.
 Daphne Mezerum L.
 Fraxinus excelsior L.
 Fraxinus Ornus L.
 Syringa vulgaris L.
 Olea europaea L.
 Ligustrum vulgare L.
 Sambucus nigra L.
 Sumbucus racemosa L.

2. Rijetka

Pinus Pinaster Sol.
 Abies pectinata D. C.
 Juniperus communis L.
 Juniperus Oxycedrus L.

Carpinus Betulus L.
 Quercus Robur L.
 Quercus sessiliflora Sm.
 Loranthus europaeus L.
 Clematis recta L.
 Laurus nobilis L.
 Ribes-vrste
 Platanus orientalis L.
 Sorbus aucuparia L.
 Sorbus domestica L.
 Pyrus communis L.
 Pyrus Malus L.
 Crataegus Oxyacantha L.
 Amygdalus communis L.
 Prunus domestica L.

(korjen)

Prunus cerasifera Ehrh.
 Prunus avium L.
 Prunus Laurocerasus L.
 Acer pseudoplatanus L.
 Hedera Helix L.
 Cornus sanguinea L.
 Calluna vulgaris Salisb.
 Lycium barbarum L.
 Lycium europaeum L.
 Sambucus Ebulus L.
 Lonicera Caprifolium L.

3. Desad nepoznata

Pinus halepensis Mill.
 Pinus Pinea L.
 Pinus Mughus Scop.
 Picea omorica Panč.
 Juniperus Sabina L.
 Taxus baccata L.
 Juglans regia L.
 Carpinus duinensis Scop.
 Ostrya vulgaris Willd.
 Coryllus Avellana L.
 Quercus Ilex L.
 Querc. lanuginosa Thuill.
 Quercus Cerris L.
 Querc. hungarica Hubeny

Fagus silvatica L.
 Castanea vesca Gaerm.
 Ulmus effusa Willd.
 Ulmus montana With.
 Celtis australis L.
 Ficus Carica L.
 Clematis Vitalba L.
 Atragene alpina L.
 Sorbus Aria Crantz
 Cydonia vulgaris Pers.
 Crataegus monogyna Jacq
 Mespilus germanica L.
 Persica vulgaris Mill
 Prunus Armeniaca L.
 Prunus domestica L.
 Prunus spinosa L.
 Prunus Padus L.
 Colutea arborescens L.
 Buxus sempervirens L.
 Rhus Cotinus L.
 Evonymus latifolius Mill
 Evonymus verrucosus Sc.
 Staphylea pinnata L.
 Acer platanoides L.
 Acer tataricum L.
 Acer monspessulanum L.
 Acer obtusatum Waldst.
 et Kit.

Aesculus Hippocastanum L.
 Rhamnus Frangula L.
 Rhamnus Cathartica L.
 Rhamnus Fallax. Boiss.
 Tilia parvifolia Ehrh
 Tilia grandifolia Ehrh
 Tilia argentea Desf.
 Cornus mas L.
 Erica-vrste
 Rhododendron-vrste
 Viburnum Opulus L.
 Viburnum Lantana L.
 Pistacia Lentiscus L.
 Pistacia Terebinthus L.

izbojaka ili njihovih dijelova odnosno srašćivanjem većeg broja susjednih pupova. B. Frank⁵ objašnjavao si je tu tvorbu srašćivanjem još mladih izbojaka ili na taj način, da se vegetacijski vrh u jednoj ravnini nerazmjerno proširio i omogućio postanak fascijacije.

Tek istraživanja Nestlerova⁶ pokazala su, da postoji dvojaka mogućnost razvitka fascijacija. Doista imade slučajeve, gdje srašćivanjem susjednih izbojaka dolazi do tvorbe abnormiteta nalikih na fascijacije, no za te je u većini slučajeva moguće anatomskim istraživanjem ustanoviti taj način njihova postanka. Stoga spomenuti autor drži, da za ovakve slučajeve nije opravdan naziv fascijacije, a to je bio i razlog, da je on ograničio svoje istraživanje samo na vegetacijski vrh, te je želio, da ustanovi razlike, koje postoje u normalnih i fascijiranih grana. To istraživanje dovelo ga je do zaključka, da splošteni vrh fascijacije ne sastoji od niza samostalnih vegetacijskih vrhova, što bi morao biti slučaj, kad bi ova nastajala srašćivanjem većeg broja izbojaka. Nasuprot tomu pokazalo se, da je to jedna jedinstvena vegetacijska linija, koja sastoji od jednako vrijednih stanica za daljnji razvitak. Prema tomu nastajala bi fascijacija proširenjem vegetacijskog vrha, jer se dijeljenjem jedne ili više tjemeničnih stanica u jednoj ravnini stvara vegetacijska linija, čiji se svaki dio može smatrati vegetacijskim vrhom.

Grane, koje pokazuju taj pojav, imadu brazdastu površinu (Tab. II.), a te brazde teku uporedo tek se katkad prema vrhu odalečuju jedna od druge. Česti je slučaj, da su takve grane pri kraju ufrkane poput puževe kućice (Tab. II. sl. 2.) u ravnini samog sploštenja ili samo ponešto u cijeloj duljini uvijene (Tab. II. sl. 3.), no imade znatan broj i takvih, koje pokazuju to uvijanje okomito na ravninu sploštenja, te tvore dosta neobične forme (Tab. III. sl. 2.). Ovo raznoliko uvijanje fascijacija pokazuje jasno, da postoji nejednako brzi rast na pojedinim njenim stranama, te to stvara nejednaku napetost i dosljedno tomu raznoliko uvijanje. Možda je uzrok tom nejednakom rastu jednostrano oštećenje vegetacijske linije, no za sada nije bilo moguće ustanoviti pravi povod. Na mnogim sploštenim izbojcima nalazi se osobito na vrhu veliki broj pupova, koji često sačinjavaju rub vrha fascijacije.

Također i lišće nalazi se na tim deformiranim izbojcima u velikom broju (Tab. III. sl. 1.), te je često puta ponešto manje od normalnog, a obično opada nešto ranije no u običnih izbojaka.

Poznato je, da je poredaj lišća na normalnoj stabljici pravilan i za pojedinu vrstu karakterističan, a daje se izraziti i posebnom formulom. U sploštenih organa ne pokazuje se ta pravilnost poredaja lišća, a ponajčešće nije uopće moguće poredaj lišća svesti na naku filotaksijsku formulu.

⁵ Die Pflanzenkrankheiten u. »Schenk: Handbuch der Botanik« I. Bd. 1881.

⁶ I. c.

Po slijedu pojavljivanja fascijiranih organa možemo sa De Vriesom⁷ razlikovati nekoliko tipova.

Imade slučajeve, gdje ovočodišnji fascijirani izbojak sljedeće godine na svom vrhu tvori ponovno same fascijirane izbojke (Tabla I.), a taj se proces dalje ponavlja nekoliko godina, dok ne uginu fascijirane grane, koje su, kako je dosad poznato, kratka vijeka. Takvu fascijaciju nazvao je spomenuti autor »etažnom fascijacijom«, te ju navodi kao poznatu za smreku, gorski javor i bazgu.

Češći je slučaj, da nastaju fascijacije uzastopce nekoliko godina na istom stablu, no samo na njegovim drugim granama. Opažen je taj način pojavljivanja tokom 4 godine na bagremu, no također i na pajasenu, pa je ta vrsta fascijacije nazvana »opetovnom«. Končno je posljednji tip fascijacije onaj, koji je zasad poznat samo u zeljanog bilja, a pokazuje se u tom, što je sam pojav nasljedan, te se sjem. prenosi u većoj ili manjoj mjeri na potomstvo. O uzroku postanka fascijacija drži Sachs,⁸ da je u prvom redu posljedak vrlo obilne prehrane. Na to tumačenje došao je nehotice prigodom svojih eksperimenata. On je posve mladim klicama pasulja odrezao prvu stabljiku sa primarnim listovima, te je time polučio razvitak pupova u pazušcima kotiledona. Iz tih pupova razvili su se umjesto normalnih okruglih izbojaka sami fascijirani izbojci sa velikim brojem sitnih listića na vrhu. Mnogi od njih bili su na kraju ufrkani, a često se je staniče raskidalo uslijed nejednake napetosti na obe strane izbojaka. Po njegovu mišljenju odstranjenjem prve stabljike počela je naglo priticati obilna količina hrane spomenutim pupovima, koji još nisu bili znatno diferencirani, te tako izazvala njihov abnormalni razvitak. Možda je sličan povod razvitka fascijacije u našem primjeru u jasena (Tab. III. sl. 2.), gdje fali vršni izbojak, a oba pobočna su nesrazmjerno sploštena.

Goebel⁹ smatra, kao dokaz tog tumačenja postanka fascijacija, dosta česti pojav istih na izbojcima iz panja, što se često može vidjeti u joha, vrba i bagrema. Kad bi to doista bio isključiv uzrok postanka fascijacija, to bi njihov pojav morao biti češći u svih vrsti drveća i svih individua jedne vrste, pogotovo u onih, koji bivaju klištrani i obgrizani od životinja baš u doba najbujnije vegetacije. Opažanja u naravi ne potvrđuju to mišljenje, tek je moći zamijetiti, da samo izvjesni individui jedne vrste odnosno izvjesne vrste drveća u osobito velikoj mjeri naginju tvorbi tih deformacija. Ta okolnost a i činjenica, da je već u dosta slučajeva u zeljanog bilja dokazana nasljednost te osebine, upućuje nas na to, da u većini slučajeva počiva to na hereditarnim osebinama drveta, a neki vanjski faktori, od kojih smo neke spomenuli, svojim podražajem samo izazivlju tu tvorbu.

⁷ Dr. Vries: Over de erfelijkheid van fasciatiën (Bot. Jaarb. Dodonaea 1894.)

⁸ Sachs: Ges. Abh. über Pflanzenphysiologie 1892. Bd. I.

⁹ Goebel: Organographie der Pflanzen. 1898.

Osamljeni su slučajevi u kojima e pripisuje razvitak fascijacije parazitizmu nekih organizama. Takav je slučaj opisan od Molliard-a¹⁰ za fascijaciju stabljike u vrste *Picris hieracioides*. Gusjenica nekog leptira nalazila se u srčiki mlade biljke tik do vegetacijskog vrha i po mišljenju autora izazvala tu tvorbu. Česti pojav fascijacije u vrsta *Spartium junceum* L. i *Sarothamnus scoparius* L. propisuje Cuboni¹¹ parazitizmu nekih *Phytoptus*-vrsta.

Pokušavalo se, da se takve vrste drveća, koje imaju fascijirane grane održe i razmnože, te je to i uspjelo vegetativnim načinom. Naročito su vrtljari uzgojili više vrsta takvog crnogoričnog i bjelogoričnog drveća: *Cryptomeria japonica monstrosa*, *Chamaecyparis obtusa monstrosa*, *Chamaecyparis Lawsoniana lycopodioides*, *Thuja occidentalis cristata*, *Sambucus nigra fastigiata* i *Evonymus japonicus fastigiatus*.

Kako je spomenuto dokazano je naročito istraživanjem De Vriesa, da je ta osebina tvorbe fascijiranih izbojaka u zeljanog bilja mnogo puta nasljedna, te se sjemenom prenosi na potomstvo. Za šumsko drveće i grmje, koliko mi je poznato, nije dosada to utvrđeno, premda je vrlo vjerojatno.¹²

¹⁰ M. Molliard et Coupin: Cas de virescence et de fasciation d'origine parasitaire. *Revue Gen. de Bot.* XII. 1900.

¹¹ Cuboni: Sulla causa della fasciazione nello *Spartium junceum* e nel *Sarothamnus scoparius*. *Bull. Soc. Bot. Ital.* 1894.

¹² Bio bi zahvalan svakom, koji bi bio voljan priposlati na ispitivanje slučajni nalaz fascijacije ma od koje vrsti drveća, a naročito takve na kojima imade sjemenja dotičnog drveta.

Ing. Alfred Lohwasser (Busovača):

O postotku poduzetničkog dobitka.

(Osvrt na „Kalkulacija šumske takse“ od ing. Josipa Wasznera)

U broju 1. Šumarskog lista o. g. osvrnuo se g. ing. Waszner u svom članku „Kalkulacija šumske takse“ — nakon kratkog u stvari nuzgrednog historijata Barthine formule, čiju upotrebljivost pokušava da dokaže — i na moj članak u tom istom predmetu, objelodanjen u broju 4. prošle godine.

U ovom svom članku tvrdi g. ing. Waszner, da je postotak poduzetničkog dobitka regulator za risiko, koji je skopčan s poduzećem.

On kaže tamo doslovno:

„Ako se formula I. o poduzetničkom dobitku valjano upotrebi, neda se ništa prigovoriti pravilnosti rezultata. Ali kako izgleda, imade stručnjaka, koji još nisu na čistu s ovom formulom, budući da tvrde da je poduzetnički dobitak ovisan o prodajnoj cijeni (V), usljed čega se kod izračunavanja postizavaju nepravilni rezultati. Ali isti zaboravljaju, da u formuli, kao regulator za risiko, koji je s preduzećem skopčan, dolazi još u obzir faktor p (postotak poduzetničkog dobitka) koji prema tome kakav je riziko, mora biti visok ili nizak.

U kojoj se mjeri mora preduzeti ova promjena, odlučuje razmjer, u kojem stoje produkcijoni troškovi raznih preduzeća međusobno. Stoji do onoga koji računa, da postupa pravedno i ispravno, pa će biti kako poduzetnički dobitak, tako i tražena šumska taksa ispravno ustanovljena.“

Postotak poduzetničkog dobitka nema, — kako sam već u svom gore citiranom članku mislim na dovoljno jasan način razložio, — kao percentualna veličina nikakve veze sa „razmjerom, u kojem stoje razni produktivni troškovi raznih preduzeća međusobno“. Ovaj je postotak, i to sam u svom članku izričito naglasio, jedino ovisan o potražbi.

„Veća konkurencija ima za posljedicu manji dobitak“, — piše i g. ing. Marinović u članku „Iskorištavanje šuma u vlastitoj režiji“.

Vlada li veći interes za jedno šumsko područje, moraće p biti niži; imade li samo malo reflektanata, treba da se p povisi.

Veličina ovog p nije uopće od osobite važnosti, ako se drvo prodaje putem dražbe.

Tok nadmetanja pokazaće, dali je p previsok ili prenizak, te će p naći svoju pravednu mjeru u postignutoj cijeni.

U slučaju pristupa većeg broja dražbovaoca, biće dražbovanje živahnije, postignuta cijena biće veća, što je, ako je kalkulacija bila korektna, znak za to, da su se reflektanti zadovoljili s manjim pod. dobitkom, nego li je bio predviđen u kalkulaciji.

Promjene apsolutne visine poduzetničkog dobitka nalaze svoj pravilni izražaj jedino u korektnoj formuli, koju sam u broju 4. ovog lista ustanovio.

Po formuli $U = \frac{V}{1 + \frac{100}{p}}$ ovisi apsolutna visina vrijednosti U faktično

samo od prodajne cijene, jer je p veličina, koju treba ustanoviti za svaku kalkulaciju prema vladajućoj potražbi, dakle prema prilikama, koje leže izvan same kalkulacije, koje se prema tome ne mogu promijeniti po razmjeru, u kojem stoje međusobno razni produktivni troškovi pojedinih preduzeća.

Glavna pogreška formule $U = \frac{V}{1 + \frac{100}{p}}$ koja se može pretvoriti i u

oblik $U = \frac{p}{100}(G + S)$ je ta, da ista računa poduzetnički dobitak ne — kako bi ispravno trebalo — kao postotak proizvodnih troškova, nego kao postotak proizvodnih troškova i šumske takse.

P se može promijeniti prema uviđavnosti stručnjaka; no pogrešku, koja kupcu već unapred priznaje stalan postotak na samoj šumskoj taksi, nemogu ispraviti nikakve promjene na postotku poduzetničkog dobitka.

Okolnost, da se je i prilikom raspravljanja novih ugovora sa trgovcima drveća, odnosno industrijalcima radilo sasvim po formulama ustanovljenim u naredbi bivše zemalj. vlade iz godine 1919. nije nikakav dokaz za ispravnost te formule.

Među ovim industrijalcima nalazili su se sigurno takovi, koji bi protestovali protiv uporabe ove formule, da su samo imali priliku pobliže se upoznaći s nutarnjim odnosima iste.

U ostalom meni je poznat slučaj, da je jedan stručnjak iz krugova industrijalaca tom prilikom tražio, da se kod ustanovljenja šumske takse uzmu u obzir i kamati uloženog kapitala; zahtjev, koji je ne samo sa stanovišta toga stručnjaka, nego i sa znanstvenog stanovišta potpuno opravdan, jer se kupovna polaze unaprijed.

Objelodanio sam korektnu formulu iz znanstvenih razloga, pošto smatram, da naše šumarstvo mora stajati na tom temelju, kao i radi toga, da se mogu poslužiti s ovom formulom te na taj način postići pravilne i pravedne rezultate i mlađi stručnjaci, koji ne raspolažu s tolikim iskustvom, da bi mogli regulator p po nazorima g. ing. Wasznera svrsishodno upotrijebiti.

Formula je bezuvjetno korektna, te ima za praktične svrhe još i tu vrlo važnu prednost, da isključuje svaku samovolju, jer ona ustanovljuje visinu poduzetničkog dobitka neodvisno od individualnosti, odnosno iskustva pojedinog stručnjaka.

U nastavku svog članka nastoji g. ing. Waszner još da dokaže na jednom primjeru „u koliko je štetno za prodavaoca, ako se korisno drvo II. klase proda jednostavno pod imenom „gorivog drva“ i za cijenu posljednjeg“.

U svrhu dokaza ovog svog u principu bezdvojbeno ispravnog mnijenja izvodi g. ing. Waszner opsežne formule.

Kao preduslov za ove formule postavljena je prilično neposredno pod b) jednadžba

$$S_1 = \frac{V_1}{V_2} S_2. \text{ Prema tome je}$$

$S_1 : S_2 = V_1 : V_2$, ali to nije nikako ispravno ni kod upotrebe Barthine formule.

Po toj formuli, odnosno po formuli onoga sarajevskoga stručnjaka, koji je istu već prije upotrebljavao je :

$$S_1 = (V_1 - G_1) - U_1 = V_1 - G_1 - \frac{V_1}{1 + \frac{100}{p}}$$

$$S_2 = (V_2 - G_2) - U_2 = V_2 - G_2 - \frac{V_2}{1 + \frac{100}{p}}$$

Prema tome postoji između S_1 i S_2 slijedeći odnos :

$$S_1 : S_2 = V_1 \left(1 - \frac{1}{1 + \frac{100}{p}} \right) - G_1 : V_2 \left(1 - \frac{1}{1 + \frac{100}{p}} \right) - G_2$$

Ova se proporcija nemože skratiti na $S_1 : S_2 = V_1 : V_2$ ni onda, ako bi slučajno bilo $G_1 = G_2$.

Prema tome treba ocijeniti značaj izvedenih formula te ispraviti konkretni konačni rezultat.

Stvar stoji faktično ovako :

$$S_1 : S_2 = 400 \left(1 - \frac{1}{1 + \frac{100}{20}} \right) - 240 : 298.4 \left(1 - \frac{1}{1 + \frac{100}{20}} \right) - 228^*$$

93.33 : 20.66 te uslijed toga S_2 u procentima od

$$S_1 \frac{20.66 \times 100}{93.33} = 24.14\%$$

odnosno ako se po Barthinoj formuli za svaki sortiment izračuna šumska taksa

$$\begin{array}{lcl} S_1 & = & 92.33 \\ S_{2a} & = & 20.83 \\ S_{2b} & = & 20. \end{array} \left. \begin{array}{l} \text{poprečno} \\ \text{poprečno} \\ \text{poprečno} \end{array} \right\} \begin{array}{l} 78.07 \\ 75.16 \\ 20.66 \end{array} \left. \begin{array}{l} \text{ukupni} \\ \text{prosjeak} \\ \end{array} \right\}$$

$$\text{te } S_2 \text{ opet u procentima od } S_1 \frac{20.66 \times 100}{93.33} = 22.14\%$$

* Pri tome je $G_2 = \frac{G_{2a} \times 80 + G_{2b} \times 20}{100}$ te $G_{2b} = 180$ po prilici supstituisan u primjer jer prema gornjemu nesmiđe da ispadne.

Ing. Petar Rohr (Našice):

Obrazloženje nacrtu zakona o eksproprijaciji privatnog velikog šumskog posjeda.*

Držimo na umu onu narodno-gospodarsku važnost, koju nam predstavljaju naše šume.

Lebdi nam pred očima ona silna, potencirana ekonomska snaga, koja se krije u našim šumama, a koju bi trebalo samo oživjeti, pokrenuti i u punoj mjeri na životu održati.

Zagovaramo onaj oblik rješavanja naših budućih šumsko-gospodarskih općih prilika, koje će moći da budu odlučne u nastojanju za postizavanjem što intenzivnijeg i što većeg produkcionog kapaciteta naših sveukupnih šumsko-produktivnih površina.

Težimo za mogućnošću što slobodnijeg racionalnog i poštenog gospodarenja, te za modernom izgradnjom našeg samostalnog nacionalno-privrednog života.

Znademo, da je sveta dužnost našeg šumarstva, da ono prvenstveno namiri sve potrebe našega domaćega čovjeka — kod kuće; ali znademo i to, da naše šumarstvo mora biti takovo, da kao važan, slobodan privredni faktor našega samostalnog narodnog razvitka zauzme i u svjetskom privrednom životu ono mjesto, koje mu po bogatoj prirodi pripada.

A znademo konačno još i to, da naše šumarstvo uz ispravno uvažanje svih pokretnih energija s kojima raspolažemo, i uz dostojno respektovanje svih, iskustvom i znanošću stečenih tekovina, može da postigne onu i onakovu visinu u opće produktivnom, znanstvenom i privrednom radu, na kojoj bi nam zavidjeti mogli i oni, kulturom stariji, jači i bogatiji narodi.

Pod dojmom svih tih momenata pristupili smo rješavanja one dužnosti, koju nam nalaže čl. 41. našega ustava.

Razlozi i namjera toga ustavnoga člana biva nam jasna, ako uočimo sve netom istaknute momente i ako se prenesemo u mislima u nedaleka, svima nam još dobro poznatu prošlost našeg narodnog razvitka.

Poznato je naime, da su te naše šume koje su u doba našeg najjačeg narodnog osvješćivanja znale da postanu dobrim, često i jedinim skloništem naše narodne samoobrane, mogle u rukama i u vlasti tadašnjih našem življu nesklonih faktora, da budu istodobno i pomoćnim srestvom za usporavanje našeg političkog sazrijevanja, našeg nacionalnog osvješćivanja i realnim sredstvom, da se one mogući naš neodvisni ekonomski razvitak.

* U br. 12 god. 1923. »Šum. Lista« donijeli smo tekst zakonskog nacrtu o eksproprijaciji priv. vel. šum. posjeda. Sada donosimo i obrazloženje toga zak. nacrtu, sastavljeno po g. ing. Rohru, koje je usvojio upr. odbor i glavna skupština J. Š. U. — Op. Ur.

Dakle jedan čisto politički momenat!

Taj politički momenat podržavan po tuđinskoj vlasti na štetu našega nacionalnoga i ekonomskog uspona, taj je danom našega oslobođenja i ujedinjenja u jednu, nacionalnu našu državnu cjelinu trebao dakako među prvima da padne — za sva vremena.

Ali klin se klinom izbija, — te je tako iz pitanja čisto gospodarske naravi nastalo i kod nas to pitanje političkim pitanjem prve vrste, koje je ušlo kao takovo i u sam ustav.

U tome leži i razlog, da su se odmah na početku našeg samostalnog privrednog i državnoga života našli na istome putu dva momenta s istovjetnim, a na oko ipak tako različitim težnjama.

Jedan momenat je čisto gospodarske, drugi čisto političke naravi. Jedan i drugi teži za što jačim općim nacionalno-ekonomskim efektom, i dok drugi traži garancije i upliv stalno političke naravi, to prvi, — nakon što je politički osiguran nacionalni momenat cijeloga gospodarskog djelovanja —, ide za što većom ekonomskom samostalnošću i slobodom.

U šumarskim strukovnim krugovima oduvijek se teško osjećao svaki zahvat čiste politike u ona pitanja, koja su posve strukovnog, gospodarsko-privrednoga karaktera.

No u momentu, gdje je takav zahvat moguć bio, — a bio je —, u smjeru štetnom po interese naših nacionalnih želja, postaje jasno, da je naša nacionalna državna politika pozvana bila, da to jednoč za uvijek onemogući.

Naše šume ne mogu i ne smiju više nikada u budućnosti naše historije da budu bilo čijim srestvom za naše narodno osiromašenje, i srestvom za usporavanje naše narodne osebnosti.

Pred ovom i ovakovom tendencijom naše čiste politike, koja zahvaća i u naše šume, padaju i ograde naše šumarsko-strukovne osjetljivosti i svijesti ali samo u toliko, u koliko će time dobivena nacionalno-politička korist razriješiti našem šumarstvu i one spone, koje bi prejakim svojim političkim zahvatom u pitanju budućnosti našeg samostalnog šumsko-gospodarskog djelovanja mogle štetno djelovati i po sam poželjni razvitak našega samostalnog, opće privrednog državnoga života.

To je momenat, gdje se ta dva velika faktora — politika i ekonomija — mogu sukobiti, i to biva obično, na štetu ekonomije.

Rasčinjajući to pitanje i dalje, neosporno je, da riješavanjem njegovim u gore iznešenom smislu, izbija istodobno i sva slika drugih nacionalnih, socijalnih i ekonomskih pitanja. Bilo bi stoga pogriješno kada ne bi, donoseći nacrt za zakon o eksproprijaciji velikog privatnog šumskog posjeda, svratili pažnju i na sve te momente, koji su — nakon riješenja pitanja općeg i nacionalno-političkog karaktera, — isto tako važni, i ako nam je do toga stalo, da spasivši naše šume samo za sebe, očuvamo i onu jedino ispravnu osnovicu, koja je dana nacrtom za opći zakon o šumama, kako ga je usvojilo J. Š. U.

Tim nacrtom zakona o šumama, — za sada već naše šume, — osigurane su nam sve naše nacionalne težnje, sa svim posljedicama.

koje proizlaze iz čl. 41. ustava; a podjednako su osigurane i sve one političke smjernice, koje treba da nadu izražaja u budućem našem šumskom gospodarstvu.

A ova osnova zakona — t. j. o eksproprijaciji privatnog velikog šumskog posjeda, — koja se temelji na čl. 41. ustava i na ustanovama predloženog nacrtu zakona o šumama, treba tek da je garancija za to, da naše šume nikada više ne će poslužiti drugim, tuđim interesima, nego samo interesima naše države i našega naroda.

Privatna inicijativa, koja je oduvijek važila kao najvažniji faktor na polju produktivnoga rada, investiciona snaga privatnoga kapitala, te individualna sposobnost i produktivna snaga naših državljana — u koliko će služiti samo interesima naše države, — to su najpozitivniji faktori svakoga privrednoga života. Oni ne mogu i ne smiju da se eliminiraju i otstrane s onoga polja rada, na kojem njihova privredna i produktivna sposobnost, — uz apolutnu pravu zaštitu njihovog rada po državi —, može da stvori prava čudesa.

Država, koja si je osigurala sva zakonska prava kontrole i konzekvencija ne samo da može, nego je i dužna, da tu zaštitu pruži.

Podlogu zato daje joj baš čl. 41. ali i 37. našega ustava.

Mogućnost osiguranja domaće potrebe uz mogućnost konkurencije na svjetskom velikom tržištu, osigurana je samo tim načinom.

J. Š. U. proučivši to pitanje svestrano, i vodjeno svim tim momentima, iznjelo je u tom predmetu svoje gledište sa svoje sjednice održane u Sarajevu dne 20.—23. VIII. 1922., a koje glasi: (Da neponavljamo cijelu rezoluciju upozorujemo na str. 547. Šum. lista iz godine 1922. Ur.)

Na tim temeljima predlažemo ovim Nacrt zakona o eksproprijaciji velikog šumskog posjeda, koji smo jednostavnosti radi nastojali učiniti što kraćim, a razdijelili smo ga u II. glavna dijela.

I. dio je općenite naravi, te ustanovljava potrebu i predmet eksproprijacije, te ustrojenje »šumarskog savjeta«, koji će prosuđivati potrebu, opravdanost i mogućnost eksproprijacije.

II. dio govori o iz vlastbenom, procjenbenom i oštetnom postupku te o ošteti.

I. dio obuhvaća čl. 1.—22. te postavlja opće principe prigodom same eksproprijacije. Navodi slučajeve, kada može da nastupi potreba, i koji se objekti mogu u smislu ovoga predloga eksproprijirati.

Odmah članom 1. ovlašćuje se Ministar za Šume i Rude kao onaj činbenik najviše državne vlasti, koja će po načelu potrebe odrediti, da se eksproprijacija izvrši.

Čl. 2. se označuje svrha i slučajevi potrebe, radi kojih će se eksproprijacija moći da izvrši, a jednako se postavljaju i ona načela, po kojima je predmet po ovome zakonskom predlogu pravno prikladan da se eksproprijira?

Isticanjem načela potrebe, izražena je fakultativnost samoga akta u onome smislu, kako je ona tumačena po usvojenom staja-

lištu J. Š. U. jednako kao i sa stajališta, izraženog po mjerodavnim vladinim krugovima.

Potreba, smjer i svrha, zašto će se eksproprijisati, nastupa prema tome onda, kada nastupi koji od slučajeva navedenih u čl. 1. pod toč. 1., 2., 3. i 4., pa ti mogu da budu:

1. vojno-strateške naravi,
2. opće nacionalno-ekonomske naravi,
3. lokalno-ekonomske naravi i
4. šumsko-redarstvene naravi.

Predmetom eksproprijacije može da bude ili šuma, t. j. šumsko zemljište zajedno sa drvećem (sastojinom) kojim je to zemljište obraslo ili pako i samo šumsko zemljište bez drveća (sastojine). Glavni kriterij takovoga posjeda mora da bude:

a) da se on može supsumovati po čl. 1. z. o. š. pod pojam šume ili šumskog zemljišta,

b) da je on svojina u posjedu jednoga privatnoga fizičkoga lica i

c) da je on prema slučaju pod toč. 3. »veliki šum. posjed«.

Prema opsegu, može eksproprijacija da obuhvati ili cijeli posjed (u slučajevima 1., 2. i 4.), ili tek pojedine dijelove njegove (u slučajevima 1., 2., 3. i 4.).

Razlozi trajne naravi iziskuju dakako i trajnu eksproprijaciju, t. j. onakovu, po kojoj je objekt za uvijek otuđen iz svojine privatnoga vlasnika.

Razumije se, da time ne će i ne može da bude tangirano ono pravo prvokupa koje predviđa čl. 23. z. o. š. za stanovite slučajeve, koji su predviđeni tim članom zakona o šumama.

Za opseg svake eksproprijacije mjerodavan je samo fakat konkretne potrebe, koji se imade ustanoviti za svaki konkretni slučaj zasebice kao i sama potreba.

Mogućnost eksproprijacije u slučajevima 1., 2. i 4., predviđa u ostalom i naš nacrt z. o. š. (čl. 23.) bez obzira na veličinu posjeda i bez obzira na sopstvenost njegovu. Uvrštenje tih slučajeva u ovaj zakonski predlog nije ništa drugo, nego logična dosljednost, koja proizlazi iz same naravi predmeta u interesu poželjne potpunosti ovoga zakonskog predloga.

Slučaj pod toč. 4., imade se smatrati najjačim stepenom šumsko-redarstvenog zahvata, koji će država kao vrhovna nadzorna vlast izvršiti tek onda, kada stekne uvjerenje, da sve mjere, koje predviđaju šumsko-redarstveni i kazneni dio općeg zakona o šumama, ne bi imale onaj učinak, koji se tim odredbama želi postići. Eksproprijacija po ovome slučaju treba da je neka vrst najjače kazne, koja će se primijeniti u interesu osiguranja autoriteta državne kao vrhovne nadzorne vlasti.

Prema tomu, koji od slučajeva navedenih u čl. 1. ovoga zak. projekta nastupa te postaje potreba eksproprijacije, vidimo da su po svom značenju neki slučajevi više lokalnog karaktera, a neki od opće javne, rekli bi državne vrjednosti.

Tako je na primjer slučaj eksproprijacije koja se vrši iz razloga vojno-strateških, dakle iz razloga oružane odbrane države, nesu-

mnjivo od daleko većeg općeg interesa, nego li na pr. slučaj, koji nastupa iz naslova na pr. toč. 3. istoga člana, koji može da bude o važnosti samo za onaj stanoviti kraj, gdje ima velikog privatnog šumskog posjeda. Dakle je i narav potonjeg slučaja gotovo posve lokalnoga, iako možda od javnoga interesa. Isto tako će i vrijednost ustanove toč. 2. čl. 1. ovoga projekta imati intenzivniji interes javnosti, jer se u tom slučaju može raditi o ekonomskom interesu onakova kraja, gdje u opće nema šume. Osim toga ne valja zaboraviti da u onim krajevima, gdje ima dosta šume, pitanja ekonomske i socijalne potrebe gotovo i ne postoje. U koliko bi i postojala dostatne su i administrativne mjere državne vlasti, da ih jednim potezom pera odstrane. Ipak je u ovom zakon. projektu baš pitanje čl. 1. točka 3. najglavnije i najvažnije, jer se ovim ima da riješi još i jedno drugo pitanje, koje do danas zapravo još nitko riješio nije, a to je pitanje: što je to veliki šumski posjed u opće?

Mi ne nalazimo zapravo nigdje odgovora na to pitanje.

Samo toliko znademo, da pojam velikog šumskog posjeda označuje veliki broj jutara ili hektara. Gdje, i kod kojega broja taj pojam počinje, to se tako lahko ne da riješiti.

Znademo i to, da je za vođenje valjanog šumskog gospodarstva to bolje, što je površina šume veća, da je gospodarstvo to slabije, što je šuma manja.

Znademo napokon i to, da je pojam o veličini nekog posjeda posve relativne naravi, te da je on za svaki kraj i za svaki slučaj drugačiji. I u onom z. o. š. koji vrijedi na pr. u Hrvatskoj i Slavoniji — od god. 1852. — nailazimo u § 22. na takovu podjeću šuma, kojom se za svaki kraj unutar granica Hrvatske i Slavonije navodi primjerice ona veličina po broju jutara, za koju je potrebno, da njom upravlja osoba s potpunom strukovnom visokoškolskim šumarskom naobrazbom.

Ta je veličina za svaki kraj drugačija, te je primjerice vrijedila:

- a) u osječkoj i požeškoj županiji za više od 10.000 jut. šume
- b) u zagrebačkoj ne više od 200 jutara.
- c) u varaždinskoj županiji za više od 2000 jut. šume,

te dalje:

a) vlasnici šuma, koji u osječkoj i požeškoj županiji ne imaju više od 500 jutara.

- b) u zagrebačkoj ne više od 200 jutara.

- c) u varaždinskoj ne više od 100 jutara

»mogu sa ovimi svojimi komadi šume sami gospodariti, samo neka drže šumsko-redarstvene propise«.

Ili drugim riječima: to bi zapravo značilo, da na površinama, koje su manje od ovih netom istaknutih, ne ima država, dakle javnost, više naročitog interesa, te je za javnost i općenitost svejedno da li s njima upravlja potpuno kvalifikovani šumar ili kogod drugi. No o tome kasnije.

Bez obzira na to, da li je graduacija tih šumskih posjeda baš po tim izmjerama opravdana ili ne, jedno je jasno, a to je, da je tim razdjeljenjem indirektno donekle već riješeno ili recimo barem dana di-

rektiva rješenja i za ono pitanje, koje nas momentano zanima. Općeno je doduše istina, da se ustanove jednoga tako starog — iako dobrog šumskog zakona, koji je skrojen prema pravilima iz god. 1852. — ne mogu slijepo prenositi u zakon, koji danas stvaramo, — toliko godina kasnije u posve novim prilikama; no s druge se strane opet ne smije zaboraviti, da je uz savršenost današnjih prometnih sredstava, kojima šumarstvo barata, da je uz savršenost općih prometnih sredstava, kojima država raspolaže; da je uz dotjeranost one domaće industrije, koja drvo u velikim količinama izrađuje i s njim svjetsko tržište poplavljuje; da je uz razgranjenost drvne i kemijske industrije itd. itd. i sam pojam o veličini nekog šumskog objekta postao zapravo mnogo širi nego je bio onda, — prije toliko godina. — kada se je šuma tek teško eksploatisala. Nego je bio onda, kada je bio šumar u glavnome značilo isto, što i biti lovac, i kada je drvo u šumi moralo da istrune, jer niti je bilo moguće niti vrijedno izvoziti ga.

Takovom ili sličnom graduacijom, bezuvjetno je i logično izražena i ona granica, kojom se šumskom objektu u danim prilikama pridaje izvjesna, naročita, nacionalno gospodarska važnost. Vidimo dakle, da je time ujedno indirektno utvrđena, iako baš ne izrečena i ona misao, koja bi mogla vrijediti za opredjeljenje pojma, gdje prestaje mali, odnosno srednji šumski posjed, a gdje počinje veliki, koji nam — dakako u svojini jednoga privatnog fizičkog lica — daje povoda, da ga u danom slučaju možemo eksproprijirati u granicama one izmjere, kojom premašuje izmjeru recimo srednjega posjeda.

Stvaranje jednog jedincatog, brojem izraženog pojma za kvalifikaciju velikog šumskog posjeda ne samo da nije umjesno, već nije ni opravdano niti je moguće.

Nesumljivo je, da je relativnost u prosuđivanju prilika potrebna. U granicama naše današnje ujedinjene države ta je pot kraj još većih raznolikosti svih naših krajeva još nužnija. Pa iako pojam velikog šumskog posjeda nije direktno uglavljen, to je barem toliko jasno, da mi pri uglavljenju toga pojma ne smijemo biti previše tjesnogrudni, i bojažljivi u davanju našeg odgovora, i u fiksiranju toga pojma pri rješavanju pitanja o eksproprijaciji.

Svakako je dobro i potrebno, da se pitanje velikog šumskog privatnog posjeda razlučeno tretira od velikog privatnog poljoprivrednog posjeda u opće, jer je i narav ekonomisanja jednoga i drugoga posve različita. Dok je ekonomisanje s oranicama i livadama »problem generacije, koja sada živi«, to je ekonomisanje sa šumama »problem na kome su interesovani i nizovi generacija, koje će tek doći« (vidi prof. Dr. Ugrenović: Projekat zakona o šumama). Dok je ekonomisanje poljoprivrednog zemljišta stvar svakoga zemljoradnika i njegove vlastite radne sposobnosti i marljivosti, to je ekonomisanje sa šumskim zemljištem stvar produktivne, stvaralačke snage duha i kapitala, te investicijske snage i komercijelne sposobnosti pojedinaca, »u kolaboraciji« s državom, njenim potrebama i željama.

Poznata je nadalje stvar, da svi ti momenti u svom pozitivnom značenju, mogu doći do izražaja samo na primjereno velikim površinama. Bila bi stoga kardinalna griješka našega vremena i shvaćanja, kada bi iz same bojažljive tjesnogradnosti i čistog »neispravnog etatizma«, — »koji misli, da je samo država kadra da obuhvati, osigura i unapredi šumarsku produkciju«, — izlučili s jednoga znatnog dijela našeg radnog polja onaj pozitivni faktor, koji je sa svojom inicijativom upravo potreban.

Jasno je, da za nacionalno-ekonomsku važnost, koja leži u našim šumama, nije mjerodavno pitanje svojine, nego jedino i isključivo pitanje inicijativnog ozbiljnog i poštenog rada, koji ne poznaje drugih granica, osim onih, koje su mu nametnute općim zakonom o šumama, i ustanovom, da upotreba privatne svojine »ne sme biti na štetu cjeline«.

Već samim ustanovama općeg zakona o šumama, kako ga je predložilo J. Š. U., dovoljno je osigurano pravo državne vlasti, da ovdje izraženo načelo »o upotrebi prava svojine« potpuno osigura.

Stoga smo i uvjerenja, da će državna vlast u provođenju toga zakona o šumama u praktički život, i uz primjenu ustanova ovoga zakonskog projekta o eksproprijaciji, kako ga predviđa čl. 2. raspolagati sa dovoljnim sredstvima, kojima će se moći ne samo da osigura prosperitet našeg šumskog gospodarstva, nego da će u svako doba moći da podjednako udovolji i onim potrebama, kod kojih počima opći i javni interes svih državljana, kao i svim ekonomskim, lokalnim interesima pojedinih krajeva.

Jer smo dakle uvjereni, da je u rješavanju toga pitanja potrebno, da se pojam o tome, kolika površina karakteriše veliki šumski posjed, imade rješavati za svaki kraj posebno; jer stojimo na stanovištu, da se državi naročitim zakonom mora priznati pravo, da u slučaju potrebe izvrši eksproprijaciju privatnog šumskog posjeda; jer smo nadalje uvjerenja, da se privatna inicijativa i ingerencija u šumarstvu mora sačuvati; te napokon, jer smo uvjerenja, da je glavno raditi, graditi, producirati i priređivati — držimo, da ne ćemo pogriješiti, ako našem predlogu dademo i konkretnu formu.

Držimo, da također nismo pogriješili što smo za rješavanje toga našega pitanja uzeli kao podlogu postojeći već zakon, odnosno uredbu o zabrani otuđivanja privatnoga velikog posjeda od 21. jula 1919., jer nam ona daje ujedno, za današnje naše ekonomske prilike, u ruke već gotovo ono mjerilo, koje bi si inače sami sebi morali na novo stvarati, i to za svaki kraj napose.

Čl. 2. te uredbe glasi:

»Velikim posjedima smatraju se u smislu ove Uredbe zemljišni posjedi, koji premašuju:

a) u Goričkoj, Istri, Dalmaciji i Hercegovini pedeset hektara obradivog zemljišta (oranica, senokoša, vrtova, bostana, voćnjaka maslinjaka i hmeljnika) ili jednu stotinu hektara zemljišta u onće (zajedno sa šumama i pašnjacima);

b) u Sloveniji osim Goričke, u Prekomurju i Međumurju, zatim u Hrvatskoj u čitavoj županiji Varaždinskoj, Modruško-Rije-

čkoj i Ličko-Krbavskoj, sedamdeset i pet hektara obradivog zemljišta ili dve stotine hektara u opće;

c) u Hrvatskoj u kotarima Zagreb, Stubica, Samobor, Dugo Selo i Sv. Ivan Zelina županije zagrebačke i u kotaru grada Zagreba, kao i u novim krajevima Crne Gore u okruzima Belopoljskom, Plevajskom, Beranskom Kolašinskom i Pečskom, jednu stotinu hektara obradivog zemljišta ili tri stotine hektara zemljišta u opće;

d) u Hrvatskoj u ostalom dijelu županije Zagrebačke i u celoj županiji Belovarsko-Križevačkoj, nadalje u Bosni, izuzimajući kotare nabrojene pod slovom d) jednu stotinu i pedeset hektara obradivog zemljišta ili četiri stotine hektara zemljišta u opće;

e) u Slavoniji u županiji Požeškoj, kao i u Bosni, u kotarima Novi, Prijedor, Banja-Luka, Bosanska Gradiška, Derventa Gradačac, Brčka i Bijeljina, dvije stotine hektara obradivog zemljišta ili četiri stotine i pedeset hektara zemljišta u opće;

f) u Slavoniji u županijama Virovitičkoj i Sremskoj, zatim u opsegu Banata, Bačke i Baranje, kao i u novim krajevima Srbije, tri stotine hektara obradivog zemljišta ili pet stotina hektara zemljišta u opće«.

Ne upuštamo se u pitanje, da li je pomenutom uredbom za provedbu agrarne reforme sretno riješeno pitanje onoga broja jutara obradivog poljoprivrednog zemljišta, koji uredba postavlja kao maksimum poljoprivrednog posjeda u opće. Isto tako ne želimo izazvati ni proučavanje pitanja, da li je utvrđivanje pojma toga maksimuma rezultat dubokog proučavanja općih ekonomskih prilika naše države i njenih pojedinih krajeva ili je sve to tek stvar slučaja i momentanog raspoloženja.

No moramo priznati, da je tim članom uredbe, koja danas posjeduje moć zakona, dana konkretna podloga, da je postavljena takova graduacija veličina po površini, koje nam mogu poslužiti temeljem za prosuđivanje međusobnih ekonomskih prilika i odnosa, te relativnih ekonomskih razlika između pojedinih krajeva unutar naše države.

Taj relativni međusobni odnos ekonomskih prilika, koji vlada u pojedinim krajevima unutar naše države, a koji je i u posve konkretnoj formi zadobio već sankciju uredbe sa zakonskom moći, može i nama šumarima da posluži, jer time gotovo automatski rješavamo i pitanje one veličine površine, preko koje se svaki šumski posjed — kako već u kojem kraju — može smatrati »velikim«.

Nema sumnje, da se s tako utvrđenim površinama može izazvati prigovor nekog, recimo, šabloniziranja, ali se ta pogriješka faktično može posve eliminirati, ako se time postavljene granice ne tretiraju kao puka i apsolutna »šablona«, nego kao ono nužno mjerilo, koje nam u svakom slučaju osigurava postojanost i mogućnost valjanog gospodarenja.

Ako za gospodarski (poljoprivredni) objekat vrijedi, da je gospodarstvo na većim objektima općenito bolje, nego na malim, onda to isto pravilo vrijedi i za šumski objekat i to u još jačoj mjeri.

Stoga je ispravna proporcionalnost, kako je uspostavljena između poljoprivrednog maksimuma i zaštitne izmjere šumsko-gospodarskog zemljišta.

Glavna je kod prosuđivanja toga momenta činjenica, da se pitanjem privatne svojine i pitanjem šumskog posjeda prema kategoriji vlasništva u opće apsolutno ne tangira pitanje općeg odnosa, koje po naravi treba da u nekom kraju postoji između šume i oranice.

Pitanjem vlasništva ne mijenja se dakle ni svekolika šumska površina nekoga kraja u odnosu naprama zemljištu drugo-vrsne kulture, niti površina ove naprama zemljištu šumskom, a to je glavno u koliko je pitanje opstanka šume ili drugog zemljišta u nekom kraju uopće opravdano.

Broj jutara šume u nekom kraju može se povećati, umanjiti ili održati samo po diktatu opće potrebe, no nikada samim pitanjem posjedovnih odnosa. S toga naslova barem tako dugo ne, dok državne vlasti vrše ispravnu kontrolu, nadzor i brigu, da se ustanove zakona o šumama u istinu i vrše.

Naš predlog, da se kao granica, preko koje siže veliki šumski posjed, uzme 10-struki odnosno 20-struki mnogokratnik od onoga zemljišta, koje odgovara maksimumu poljoprivrednog zemljišta uopće, za pojedini kraj naše države, držimo da odgovara u glavnom i onim faktičnim šumsko-posjedovnim prilikama naših pojedinih krajeva, po kojima se čini, da su zaštićeni svi momenti, koji su potrebni zaštite, a koje smo uvodno istaknuli.

Ujedno držimo da je time riješeno i šumsko-posjedovno pitanje naše braće Slovenaca, koji se živo zalažu za očuvanje njihovog nacionalnog, seljačkog šumskog posjeda. Državnoj vlasti, preostaje u punoj mjeri nadzor, koji može da vrši nad privatnim posjedom.

Preostaje joj mogućnost redarstvenog zahvata u svakoj prilici, a kao konačna konzekvencija preostaje državnoj vlasti jošte i mogućnost eksproprijacije u svim onim slučajevima, gdje je prema toč. 3. čl. 1. ustanovljena izmjera premašena, a valja da se udovolji nekoj ekonomskoj potrebi, ili gdje primjena blažih ustanova zakona ne bi koristila.

Ozbiljan nadzor, koji državna vlast treba da vodi ne može nikada biti prestrog. Valjanom i poštenom gospodaru on apsolutno ne smeta!

Analogna ustanova našeg nacrtu z. o. š. koja u čl. 136. određuje, da je za svakih 6000 ha privatnog šumskog posjeda potreban barem jedan kvalifikovani šumar kao upravitelj, mogla bi se dovesti u sklad s prilikama, koje vladaju u raznim krajevima prema ovomu predlogu.

S ovom, u čl. 2. točka 3. označenom izmjerom nismo išli za tim, da učvrstimo pojam maksimuma za šumski posjed po raznim krajevima države, jer bi time došli u protuslovlje s faktom, koji spomenusmo ranije, da je naime po šumsko gospodarstvo načelno to bolje, što je gospodarski objekat veći. Došli bi u protuslovlje i sa faktom, da je pojam veličine, to širi, što je snaga investi-

ticijonog kapitala jača, što je strukovno produktivno razumijevanje i snaga inicijativne volje veća, te što je industrijsko-komercijalna sposobnost posjednikova izrazitija i dotjeranija. Nastojali smo samo, da kao strukovnjaci odmjerimo i pokažemo one granice u samome poimanju prostorne veličine, ispod kojih se ne bi smjelo ići.

Poći dalje, značilo bi isto što i skućivanje i eliminiranje onih pokretnih eneržija, koje zovemo slobodnim inicijativnim radom individualiteta, što raspolaže ne samo sa voljom i težnjom za stvaranjem, nego i s potrebitim kapitalom.

Uzev uza sve to još i onaj upliv državne vlasti, koji ona u općem i javnom interesu može i mora da vrši u smislu našega z. o. š. i u smislu ovoga projekta, onda tek vidimo udružene sve one pozitivne faktore, koji nam u svakom slučaju daju i pozitivno najveće rezultate, a to je baš ono što hoćemo.

Iz svega toga proizlazi zapravo prije i logičnije jedan drugi pojam, a to je pojam onoga minimuma izmjere u površini, koja je apsolutno potrebna, da bi se privatna inicijativa mogla nesmetano razvijati na korist valjanoga modernog šumskog gospodarstva, koje bi odgovaralo svim tekovinama šumarske znanosti i potrebama naroda i države.

Granice kako su dakle povučene tim članom, ne predočuju nam maksimum šumskog privatnog posjeda, nego je time fiksirano tek naše strukovno mišljenje, da je pojam velikog šumskog posjeda određen tek onim viškom, kojim se premašuje izmjera površine, apsolutno nužna za vođenje valjanog šumskog gospodarstva.

Tek taj višak dakle određuje nekom šumskom posjedu karakter, da je on veliki šumski posjed. Bez njega on to nije i ne može biti, i to tim manje, što je posjed racionalnije, intenzivnije i modernije gospodaren. Ali svestrano gospodaren, — dakle ne samo u eksploatacijom, već podjednako i u čisto šumsko-uzgojnom i uređajnom pogledu.

Budući da smo povlačenjem tih i takovih granica odredili samo onu izmjeru, koju držimo nužnom, da provodeći zakon o eksproprijaciji osiguramo ipak jošte poželjan prosperitet našem šumarstvu u opće nacionalno-ekonomskom značenju, a kako cijeli naš predlog počiva na načelu faktične potrebe, koju će trebati u svakom konkretnom slučaju i dokazati, — to je time ujedno i naglašeno da tamo, gdje ta potreba ne postoji, i tako dugo dok se ona ne pokaže — u opće ne će biti primjenjivane zakonske ustanove o eksproprijaciji.

Objekat može u svojoj cjelini ostati u rukama svoga vlasnika, dok god on bude s njime ispravno gospodario i dok se ne ukaže potreba.

Fakultativnost načela o potrebi eksproprijacije je dakle jasno izražena.

(Svršit će se).

Štete koza po šumama.

Godine 1918. poslije prevrata naumio je bivši povjerenik za narodno gospodarstvo u Hrvatskoj Dr. Živko Petričić proširiti ograničenu pašu koza u šumama bivše gornje Krajine. Prije nego je izdao dotičnu naredbu, obratio se na kr. šumarsku akademiju, da profesori šumarstva dadu o tom pitanju svoje mišljenje. Isti su dali sljedeće mnijenje:

»Povjereničtvu za narodno gospodarstvo

u

Zagreb u.

Na dopis broj 438/Prs. od 26. studenoga 1918. kojim se traži mnijenje, da li kod pitanja paše koza na području bivše gornje krajine prevaguju šumsko-gospodarski ili opći narodni gospodarski interesi, čast je stručnim profesorima šumarske akademije dati sljedeće stručno mnijenje:

U gori istaknutom predmetu treba odgovoriti na dva pitanja.

1. Jeli paša koza šumama kraškog područja štetna?

2. Ako je šetna, da li je ta šteta veća od koristi, koje držanje koza ima za opće narodno gospodarstvo?

Da možemo na oba pitanja dati promišljeno i osnovano mnijenje u tako važnom životnom pitanju našega seljaka, iznijet ćemo radi pregleda neka mišljenja iz domaće i strane literature o tim pitanjima, a onda ćemo iz vlastitog opažanja i prema vlastitom sudu iznijeti svoje mnijenje. Povoljno nam je naglasiti, da je profesor Dr. Gjuro Nenadić, iz puka ličkog kraja, koji iz života u roditeljskoj kući pozna sve dobre i loše strane kozje paše, te je preko svoje mladosti, preko svoga roditeljskog doma i svoga roda gotovo interesiran na tom pitanju, da se što povoljnije za onaj narod riješi.

Paša koza u kraškom kraju zanimala je već odavna naše vodeće krugove, jer se je s jedne strane opazilo, da je slobodna paša koza u šumama u opće, a naročito u onima kraškog područja jako štetna, a s druge strane zahtijevalo je i opravdavalo siromaštvo tamošnjeg naroda takovu pašu.

Već godine 1866. napisao je naš uvaženi književnik Bogoslav Šulek popularnu knjigu »Korist i gojenje šuma, osobito u trojednoj kraljevini«. U njoj je posvetio pisac štetama, koju koze čine šumama gotovo 2½ stranice. Pisac kaže za koze, da su prave tarišume i da svikoliki neprijatelji šuma ne nanose istima toliko štete koliko koze, jer one brstom unište sve mladice, a kada pasu travu, ne odgrizaju je na vrhu, nego je do korjena odgrizu ili upravo iz zemlje iščupaju. Naravna je posljedica toga, da takove šume moraju zakržljati, a zemlja mora ogoljeti.

Takoder je i pokojni profesor šumarstva na bivšem šumsko-gospodarskom učilištu u Križevcima Vladimir Kiseljak napisao u svojoj knjizi »Nauka o čuvanju šuma« (1883.) da je po šume najškodljivija koza. Mnoge šume i mlade nasade upropastile su i uništile koze sasma, osobito u gorskim krajevima, kao u Tirolu, južnoj Švicarskoj, Istri, gornjoj Krajini i kršnom Primorju. Zato je koza u novije vrijeme zakonom svagdje isključena iz šumske paše.

Profesor sveučilišta u Tübingenu Dr. H. Nörlinger, ističe u svome djelu »Lehrbuch des Forstschutzes«, da je koza najpogibelnija životinja za šumu, jer ne šteti ni jedno lisnato i četinjavo drvo. Navada, da je u okolici kupališta Kreuth u gornjoj Bavarskoj koza posve iskorjenila jelu. Brsteć drvlje koza će se i po najstrmijim klisurama prednjim nogama uspeti i savinuti mlado drvlje, te ga obrstiti do vrha. Ona dapače prigodice guli i koru. Ne izbiju li iz obraštenih stabala novi izbojci, kao što je to kod četinjavog drveća slučaj, onda će ta stabla uginuti.

Dr. R. Hess, profesor šumarstva na sveučilištu u Giesenu veli također u svome djelu »Der Forstschutz«, da koza najštetnijim načinom brsti šumu, a pravi štetu i guljenjem stabalja (napose u proljeću). Nemirna ju čud tjera od stabla do stabla, a spretnost u penjanju i do najstrmijih vrleti, pa su to daljnji momenti za štetnost ove životinje.

Ravnatelj visoke šumarske škole u Aschaffenburgu Dr. H. Fürst u svome djelu »Kauschingers Lehre von Waldschutz« kaže, da su koze od svih životinja najštetnije po šume, da se nestajanje šume po svim planinama Evrope ima pripisati bezobzirnoj paši koza, koje onemogućuju prirodno pomlađivanje posiečenih površina.

Profesor na sveučilištu u Münchenu Dr. Karl Gayer kaže o kozi u svom djelu »Die Forstbenützung«, da je apsolutno štetna šumi.

Osim ovih mnijenja iz domaće i strane literature objelodanjeni su u raznim zagrebačkim dnevnicima poučni članci o paši koza, a svi se slažu u tom, da je paša koza šumama štetna. Takovi članci izašli su u Narodnim Novinama (od 11. prosinca 1906.); u Hrvatskoj (od 5. veljače, 1., 4. i 6. srpnja i od 9. ožujka 1907.); u Hrvatsvu (od 2. veljače, 4. travnja, 6., 8., 9., 13., 15.—20. i 23. srpnja 1907.) u Hrvatskom Pravu od 26. travnja 1907., te u stručnim časopisima »Šumarskom Listu« i »Lugarskom Vjesniku« broj 1/1907. Posebnu knjižicu »Uzgoj i držanje koza« izdao je godine 1908. kotarski šumar Kosinjković.

Osim toga navest ćemo što i kako neki domaći ljudi Ličani sude o paši koza u njihovim šumama.

Iz zapisnika sjednice hrvatskog sabora od 22. studena 1906., kada je bilo pokrenuto »kozje pitanje« vidi se, da su se i ljudi Ličani obraćali na tadanjeg podbana Dra. Vl. Nikolića, te ga kao sinovi Like molili i zaklinjali, da ne dozvoli neograničeno držanje koza. Ja sam, piše jedan Ličanin, odrastao kod koza, imam i brata, koji drži za kuću koze. Izbivajući desetak godina iz zavičaja, vratio sam se ljetos kući i opazio, da nema više čopora koza, ali sam opazio ono što mi je vrlo milo, da su se podigle šume, da se u mladoj šumi može naći i rogova, koji su nužni za gradnju krovova, a i jačeg drveta, koje služi za gradnju, pa stoga moli, da se nipošto ne dozvoli neograničeno držanje koza.

Iz svega gore navedenog razabire se jasno, da su ne samo šumari nego i mnogi nestručnjaci čvrstog mnijenja, da je paša koza šumama štetna. Toga su uvjerenja i potpisani profesori.

Koza brsti u šumama sve mlade drveće i sve biljke, koje su tek iz sjemena ponikle, a ako potjeraju nove mladice, obrste ih ponovno, pa se nijedna biljka ne može razviti, ako je na dohvat gubici koze, koja na žalost visoko dosiže. U ovakovim šumama od lijepoga pomladka, od kojega bi mogla porasti najljepša šuma, ostaje ili kukavno šikarje i čbunje, koje narod nazivlje posebnim imenom »šušnjar«, ili mladik u opće propada.

No nije samo koza šumi štetna nego i pastiri.

Vrhove stabala, koje kozji zub ne dosegne, dosegne sjekira pastira, koji prevršivanjem i kresanjem stabala skrbi za brst svoga stada. Sjekira pastira, koju od njega ne može odvojiti nijedna naredba, ozledi mnoga stabla, koja time, od najljepšeg drveta, sposobnog za skupu građu, postaju tek prikladna za jeftinije gorivo. Osim toga je u šumama, gdje je kozama paša dozvoljena, uslijed rjedega sklopa krošanja, tlo slabije zaštićeno od naglih kiša i pripeke sunca. Ovakovo tlo ili posve ogoli ili postane tako mršavo, da o naravnom pomlađenju takove šume ne može više biti govora.

Šteta od paše koza je najveća u šumama bujičnog područja, u zaštitnim i zabranbenim šumama, u mladim branjevima i u šumama, koje se imaju naravnim načinom ponovno pomladiti. U takovim je šumama paša koza predvidno zabranjena i po § 3 naredbe, koja se je glede paše koza namjeravala izdati.

Iz ove odredbe § 3. nije posve jasno, kako se ima tumačiti ta odredba u našim ličkim šumama, koje se na cijeloj svojoj površini neprestano nalaze t. j. od svoje mladosti do starosti u stadiju naravnog ponovnog pošumljenja, jer se uživaju prebirom.

Osim posve starih nenačetih šuma, udaljenih od sela, sve su šume tamo, u isto vrijeme stare i mlade, koje se neprestano ili u kratkim periodama vremena sijeku i pomladuju, te na mjestu, gdje se najstarija stabla posijeku raste odmah pomladak iz onih biljaka, koje su pomladene sjemenom iz starih stabala. U jednoj te istoj šumi imademo tamo starih, mladih i posve mladih stabala. U ovakovim se šumama ne smije dozvoliti paša koza ni najsiromašnijim žiteljima. U šumama, koje ne samo po osnovi, nego i u prirodi podaju sliku t. zv. »uredne« prebirne sječe, gdje se jača stabla na jednoj površini u duljim vremenskim periodama sijeku, može se najsiromašnijim žiteljima paša koza dozvoliti tek iznimice i uz veliki oprez i ograničenje. Nema sumnje, da će i te šume biti uslijed paše koza lošije, da će njihovo pošumljenje biti teže i skuplje, a ta činjenica znatno tereti opću gospodarsku vrijednost paše koza.

Moramo posebno napomenuti, da je i u Tirolu paša koza u šumama, gdje se vodi u redna prebirna sječa samo iznimice dozvoljena, t. j. u neznatnim slučajevima najveće potrebe i uz veliku pasku. U Tirolu ne sijeku se šume posvuda prebirnom sječom, nego ih uživaju na zgodnijim položajima i boljem tlu i oplodnom, pače i čistom sječom na pruge. Naravno je, da su ovakove šume više podesne za pašu koza nego preborne šume. Kod nas su sve šume (ne uvijek potpuno opravdano) uređene za prebirno gospodarenje, u kojima bi se morala zabraniti svaka paša, a ne samo paše koza.

Do sada smo imali pred očima štete od paše koza u starijim šumama, koje se naravnim načinom pomladuju. No nema dvojbe, da će uz sve mjere opreznosti, čim bude u Lici više koza, biti više štete i u onim branjevinama, koje su velikim trudom i troškom podignute umjetnim putem na kraškim goljetima. Da je tomu tako, neka nam za potkrijevu služi osim mnogih i slijedeći doživljaj, koga nam je Josip Knežević iz Ogulina pribilježio u Narodnim Novinama. »Bilo to zimi 1894. Upitam ratara Šabljaka kako žive? Dobro reče, ali je zapadna zima. Nejak mi kozar, pa sam jučer morao sam s kozama u šumu. Da ste vidjeli gospodine, što su moje koze uradile. Zašle u mladik i za jednu nru mištile ga. Počinile su štetu, da ju ne bi ni carska kasa naplatila.«

Osim svega pomenutog moramo predvidjeti i štetu, koju će seljaci napraviti u šumi nepovlasnim prisvajanjem kića, koje oni suše i kisele za prehranu koza zimi, kada zapadne visok snijeg. Ova šteta upliva također na slabiji prirast drveća kao i na pogoršanje tla, jer se na taj način oduzimlje drveću lišće, u kojem se producira organska hrana za stablo, oduzimlje se tlu mineralna hrana, koja se povraća tlu polaganim sušenjem i otpadanjem lišća i grana.

Pošto iz dosadanjeg obrazloženja nedvojbeno proizlazi, da paša koza naša šumama štetu, prelazimo na drugo pitanje, koje smo si napred postavili, t. j. da li je ta šteta veća od koristi, koju daje držanje koza za opće narodno gospodarstvo.

Kod odgovora na ovo pitanje nije dostatno, da uspoređujemo samo direktnu korist, koju koza narodu daje, sa vrijednošću onih dobara i izdataka, koji se potroše za uzdržavanje koza. Osim direktnog umanjenja drvne mase u šumama, dolazi u obzir kao pasiva, koja u velike tereti vrijednost paše koza i indirektna šteta, koju paša koza prouzrokuje u šumama gorskih, a naročito onima kraških krajeva.

Pašom u opće, a napose onom koza, umanjuje se plodnost i vrijednost tla, umanjuje se prirast šuma, a povećaju troškovi uzgoja šuma. Umanjivati prirast šuma znači trošiti drvenu šumsku glavnicu. To se kod razumnog potrajnog šumskog gospodarstva ne smije dopustiti, jer su šume glavnicu domovine, koju pojedine generacije smiju tek uživati, a ne smiju je trošiti.

Šumsko se gospodarstvo i interesi u kraškom kraju ne mogu posebno lučiti od općeg gospodarskog interesa, jer je valjano šumsko gospodarstvo izvor produktivnih kapitala kod svega ostalog gospodarstva takovog kraja. Šume stvaranju humus, koga voda odnaša polako u niže položaje, gdje služi kao plodno tlo vrtova, livada, oranica ili pašnjaka; šume čuvaju, da nagle kiše ne poplave te pijeskom i kamenjem ne zaspu polja i livade; šume hrane vrela i potoke, usporavaju i daju zaštitu od jakih vjetrova, daju nešto paše za rogatu marvu i ovce, daju ljudima potrebno drvo za gorivo i gradljivu, a osim toga daju okolišnom životstvu u svako doba godine zarade.

Napose stoji pitanje paše koza u uskom savezu sa pošumljenjem kraša. Povećati broj koza, a ujedno nastojati, da se pošumljenje kraša što brže provede, ne može ići usporadno. Razumna šumsko-gospodarska politika našega naroda mora ići za tim, da se kraš što prije pošumi i da se plodna zemlja slavonskih šuma prema uspjehu pošumljenja kraša pretvara u plodne oranice i livade, koje će, upotrebom željeznica, našem Ličaninu podmiriti ona dobra, koja su mu potrebna, a rođena mu ih gruda ne daje.

I kod odgovora na ovo drugo pitanje, t. j. da li kod paše koza prevaguje šumsko-gospodarski interese, možemo uz naše gornje mnijenje posegnuti i za literaturom. U već napred spomenutom djelu: »Korist gojenja šuma« napisao je naš vrijedni blagopokojni književnik Bogošlav Šulek o koristi koze slijedeće mnijenje: koza je nalik dobročincu, koji dva puta više uzimlje nego daje i tako po malo pospješuje konačnu propast naroda.

Švicarski pisac Marschand u svom djelu »Die Entwaldung des Gebirges« kaže, da bi mnoga općina, koja nema dosta drva i pašnjaka jeftinije prošla, da svoje kože hrani pašetama, nego da ih pušta u šummu, da pobrste ono malo zekama gore navedenih pisaca prevaguje, kada se važe ili uspoređuje šteta od

leni, što je još ondje. Iz ovih i sličnih izjava jasno se vidi, koji kraj vage, u ru-paše koza po šumsko gospodarstvo i korist od koze po opće narodno gospo-darstvo.

Bičeda Ličana mora se ublažiti na druge načine i drugim sredstvima i to unapređenjem prosvjete, podignućem ratarstva, voćarstva i stočarstva kao i inih gospodarskih privrednih grana. Gdje stočarstvo, voćarstvo i livadarstvo napreduje, tu ne može koza u šumi da vlada, a pogotovo ne ondje, gdje se radi o razumnom, uređenom i potrajnom šumskom gospodarstvu.

U Zagrebu, dne 5. prosinca 1918.«

N, temelju ovoga mišljenja naumljena naredba nije izašla.

Priopćio: Prof. Dr. A. Petračić.

Iskorišta-

Primjer iz prakse o načinu obračunavanja produkcijonih

Vrst robe	Prodajna cijena robe utovarene u vagon	Postotak ukamachenja i poduzetnička dobit	T r o š k o v i					Uskladištavanje i utovarivanje
	P.	p.	1) Izrada	Vrijednost deputata	2) Izvoz	Uprava, manipulacija		
	D.	D.	D.	D.	D.	D.		
	D.	D.	D.	D.	D.	D.		
Trupci	350 po m ³	8 ⁰ / ₁₀ kamati 12 ⁰ / ₁₀ providba 15 ⁰ / ₁₀ poduzet. dob.	4 m ³ dnev. 15 po m ³	4 m ³ dnev. 4 po m ³	1·75 m ³ dnevno 125 po m ³	6 po m ³	10 m ³ po vagonu 80 D. nadn. 8 po m ³	
Željeznički pragraovi	45 po kom.	”	8 k. dnev. 8 po kom.	8 k. dnev 2 po kom.	20 kom = 16 q 10 po kom.	6 kom. iz 1 m ³ 6 D. po m ³ 1 po kom	125 kom. u vag. 80 D. nadn. 0·64 po kom.	
Ogrijev I (cjepanice)	3000 D v 150 po pr. m	”	3·2 pr. m. dnevno 10 po pr. m.	3·2 pr. m. dnevno 5 po pr. m.	4 pr. m dnevno 50 po pr. m	1 pr. m = 0·72 m ³ 6 D po m ³ 4·30 po pr. m	20 pr. m u vag. 80 D. nadnice 4 po pr. m	
Ogrijev II (oblice)	2400 D. v. 109 po pr. m.	”	4 pr. m. dnevno 10 po pr. m.	4 pr. m. dnevno 4 po pr. m.	4 pr. m dnevno 50 po pr. m.	1 pr. m = 0·65 m ³ 6 D po m ³ 3·78 po pr. m	22 pr. m u vag. 80 D. nadnice 3·33 po pr. m	
Ogrijev III. (sječenice)	1800 D. v. 70 po pr. m	”	5 pr. m. dnevno 7 po pr. m.	5 pr. m. dnevno 3·33 po pr. m.	5 pr. m. dnevno 40 po pr. m.	1 pr. m = 0·54 m ³ 6 D po m ³ 3·24 po pr. m	26 pr. m u vag. 80 D. nadnice *) 4 po pr. m.	
Drveni ugljen	10000 po vagonu	”	sanjkanje, 5) slaganje, pelenje, sortiranje 2500 po vagonu	Vreće (na 100 k i v.) cijena 37·59 D 1 km·0·37 D 10 km·3·75 D 1050 6) po vagonu	16q = 40v. po q = 12·50 1250 po vag.	Kalo 6 ⁰ / ₁₀ 600 manipul. 480 po vagonu	120 po vag.	

1) Pravnost potpuna, čistota od grana slaba, jedrina slaba, cjepkost srednja. Bukova sastojina, 60 godina.

2) Izvoz isključivo životinjskom i ljudskom snagom. Udaljenost šume do najbliže ceste 1·0 km. Udaljenost — izgrađenom cestom — do najbliže tovarne stanice 10·0 km. Uspon mjestimičan i neznatan.

3) Kod obračunavanja cijene na panju nisu uzeti u obzir običajni doprinosi (za uzgojnu zakladu itd. Vidi Kosić: Š. l. god. 1916, st. 167-170) jer se radi o vlastitoj režiji.

4) Manipulacija sa sječenicama je mučnija i traži više vremena nego ona sa cjepanicama zato je jedinična cijena viša od prosjeka.

vanje šuma.

troškova odnosno o računanju vrijednosti na panju.

Ukupni troškovi T.		Cij. na panj. ³⁾ po sorti	Cij. na p. po m ³⁾	Opaska
D.	D.	D.	D.	
158 po m ³	$C = \frac{330}{1.35} - 158 = 209.26 - 158 = 101.26$ po m ³	101.26 po m ³	$C = \frac{P}{1.0 p} T$ (Barthina form.) ⁷⁾	C = cijena na panju P = prodajna cijena robe utov. u vagon p = postotak ukamaćenja. T = troškovi.
21.64 po kom.	$C = \frac{45}{1.35} - 21.64 = 33.33 - 21.64 = 11.69$ po komadu	6 k. u 1 m ³ 70.14 po m ³		Težina 1 m ³ provele bukov. 800 kg Kapacitet tovaranje 2 m ³ 1600 kg Dnevna zarada jedne sprege i jednoga kočijaša 200 D.
73.30 po pr. m	$C = \frac{150}{1.35} - 73.30 = 111.11 - 73.30 = 37.81$ po pr. m	1 m ³ = 1.4 pr m 52.93 po m ³	Vrije- dnost depu- tata	$\left\{ \begin{array}{l} 5 \text{ kg masti } \dot{a} \text{ D } 30 = 150 \\ 20 \text{ kg pšen. braš. } \dot{a} \text{ } 6 = 120 \\ 20 \text{ kg kukuruz. } \dot{a} \text{ } 4 = 80 \\ 5 \text{ kg graha } \dot{a} \text{ } 8 = 40 \\ 2.5 \text{ kg soli } \dot{a} \text{ } 4 = 10 \end{array} \right.$ Ukupno je 400 D. (mjes 25 radnih dana) ili 16 D. dnevno
71.11 po pr. m	$C = \frac{109}{1.35} - 71.11 = 80.74 - 71.11 = 9.63$ po pr m	1 m ³ = 1.6 m. pr. 15.41 po m ³	U jedan vagon od 10 000 kg	$\left\{ \begin{array}{l} 10 \text{ m}^3 \text{ trupaca} \\ 123 \text{ k. pragova } 1 \text{ kom.} = 80 \text{ kg} \\ 20 \text{ pr. m cjep. (1 pm} = 500 \text{ kg)} \\ 22 \text{ pr. m obl. (1 pm} = 450 \text{ kg)} \\ 26 \text{ pr. m sječ. (1 pm} = 380 \text{ kg)} \end{array} \right.$
57.57 po pr. m	$C = \frac{70}{1.35} - 57.57 = 51.85 - 57.57 = -5.72$ po pr m	1 m ³ 1.85 m pr. Budući da je za sječ. dobivena negativna cijena na panju moraju se spaliti na ugalj.	Troškovi prave- čuvanja manipu- lacije, osigu- ranja i dr.	$\left\{ \begin{array}{l} 1 \text{ direktor s plaćom g. } 120.000 \\ 1 \text{ kompletan podvoz } 40.000 \\ 1 \text{ činovnik } 36.000 \\ 1 \text{ manipulant } 36.000 \\ \text{čuvanje, porez, skladište,} \\ \text{osiguranje } 8.000 \end{array} \right.$
6000 po vag.	$C = \frac{10.000}{1.35} - 6000 = 7407.4 - 6000 = 1407.4$ po pr m	1 v. uglja 130 pr. m. sječenica 20.04 po m ³	$\left\{ \begin{array}{l} 1 \text{ pr m cjep.} = 0.72 \text{ m}^3 \\ 1 \text{ obl.} = 0.62 \text{ m}^3 \\ 1 \text{ sječ.} = 0.54 \text{ m}^3 \end{array} \right.$	$\left\{ \begin{array}{l} 1 \text{ m}^3 \text{ cjep.} = 140 \text{ orm} \\ 1 \text{ m}^3 \text{ obl.} = 160 \text{ } \\ 1 \text{ m}^3 \text{ sječ.} = 185 \text{ } \end{array} \right.$ Za jedan vagon ugljena treba 5 vagona $\dot{a}$ 2 pr m = 130 pr m sječenica

³⁾ Ovamo su uključeni i troškovi proizvodnje potrebnoga drveta kao i vrijednost deputata.

⁴⁾ Vreće od jute.

⁵⁾ Vidi: Polaček, Š. L. 2. god. 1914. str 431—437.

U Zagrebu koncem novembra 1923.

Ugrenović

Literarni pregled.

Donijet ćemo pregled domaće i svjetske stručne literature novijeg doba, da olakšamo studij stručnih djela naročito gg. stručnjacima u provinciji, kojima je radi nedostataka stručnih časopisa na stranim jezicima teško pratiti razvoj strane stručne književnosti.

NAŠA STRUČNA KNJIŽEVNOST NOVIJEG DOBA.

Oskar pl. Agić: Bilinstvo za šum. pomoćno osoblje 1920. (Ot. iz. L. V.)

— Kratak pregled uređenja šuma za šum. pomoćno osoblje 1922.

— Uzgoj šuma za šum. pomoćno osoblje 1923.

— Pabirci iz Lovstva 1923.

Prof. Ferdinand Holl: Uputa u uzgoj i sadnju šumskog drveća 1914.

Ante Kern: Praksa uređenja šuma uopće, a kod zem. zajednica napose 1917. (Otisak iz Š. L.)

Nikola Pleša Kosinjković: Namaknuće krme od šumskog i drugog drveća za vrijeme suše i oskudice na krmi. 1917.

— Šuma i čovjek, 1917.

Bogoslav Kosović: Prvi šumarski stručni opis i nacrt šuma na Velebitu i Velikoj Kapeli od dalm. međe do Mrkoplja i Ogulina. 1914. (Ot. iz Š. L.)

Prof. Dr. Ante Levaković: Dendrometrija. 1922.

Josip Manojlović: Povijest i riješavanje feudalnih odnosa u Hrvatskoj i Slavoniji s primjerima o segregacijama u Gorskom kotaru. 1921.

Marko Marčić: Uzgoj masline na istočnim obalama Jadranskog mora. 1914. (Otis. iz Š. L.)

Ing. Milan Marinović: Načela šum. organizacije u našoj državi. 1922. (Ot. iz Š. L.)

— Iskorištavanje drž. šuma u vlastitoj režiji. 1923. (Otis. iz. Š. L.)

— Šumarstvo naše države. 1923.

Prof. Dr. Đuro Nenadić: Računanje vrijednosti šuma i šumska statika. 1922.

Ing. Anton Šivic: Poljudno navodilo za merjenje lesa II. izd. 1923.

— Gozdarstvo u Sloveniji. 1923.

Благ. Тодоровић: Шумарство, подизање, газдовање, њега и употреба шума. 1923.

Emil Tordony: Pomoćnik za Kr. drž. lugarsko osoblje. 1914.

Prof. Dr. Aleksandar Ugrenović: Misli vodilje naše šum. politike. (Otisak iz Jugoslavenske šume. 1921.)

— Закон о шумама (текст).

— Šumarsko politička osnovica zakona o šumama. 1923. (Ot. iz. Š. L.)

Stručni časopisi i novine.

Lugarski Vjesnik. Izlazi svakog mjeseca u Vinkovcima. Odg. urednik Mane Divjak.

Bosanski Šumar. Izlazi mjesečno u Sarajevu. Odg. urednik prof. Drag. Vesely.

Narodna Šuma (prije Jugosl. šuma). Tjednik za šum. gospodarstvo, trgovinu i industriju. 1924. izlazi V. god. Gl. urednik Dr. Vaso Vučković.

Drvotrzac. List za šum. produkciju, trgovinu i industriju. Izlazi 3 put mjesečno. Odg. urednik Adolf Blau. List izlazi XXV. godinu.

Osim ovih listova bave se često šum. privredom ovi privredni listovi i časopisi:

Jugoslovenski Lloyd. Izlazi XVI. god. Odg. urednik Josip Lakatoš.

Нови живот. Izlazi сваке суботе. Директор Љуба Јовановић. Излази књига 16. Београд.

Економист, орган друштва за економију и социјалну политику. 1924. год. ступио у IV. год. Гл. уредник Др. Милан Тодоровић.

Jugoslovenska Njiva. Gl. urednik Juraj Demetrović, Zagreb. Izl. VIII. god

Привредни преглед. Тједник; излази у Београду II. год. у ред. Ивезић-Козомарић.

Трговиски Гласник. Излази дневно у Београду XXXIV. год. Дир. М. Ј. Матић.

NOVIJA ČEHOSLOVAČKA STRUČNA KNJIŽEVNOST.

Knjige:

Theodor Mokry: Z mých zkušeností o bekyni sosnove. 1923.

Josef Černý: O dřevinách českých lesu. 1924.

— Těžení lesa.

Prof. ing. J. Konšel: Nauka o lesních stanovištích. 1923.

Přednásky spol. posluch. les. inž. v Brně:

a) **Doc. ing. Kubiče**: Nauka o lesní správě.

b) **Doc. ing. Ohm**: Agrární operace.

Přednásky spol. posluch. les. inž. v Praze:

a) **Doc. ing. Al. Nechleba**: Ochrana lesu. 1923.

b) **Doc. ing. Al. Nechleba**: Lesnické účetnictví

Ing. Dr. Al. Tichý: Praktická geometrie hospodářská. 1924.

Časopisi:

Československý Les, tjednik za šumarstvo, lov, šum. trgovinu i industriju. Glasilo U. J. Č. L., čehoslov. Matice Lesnické, sred. šum. savjeta, čl. republike i udruženja slušača šumarstva. 1923. godine stupio je list u III. godište. Izdaje ga U. J. Č. L. u vrsnoj redakciji Dr. ing. K. Šimana. Sadržaj prošlog godišta ima: 10 članaka iz uzgoja šuma; 10 čl. iz šum. trgovine, industrije i iskorištavanja šuma (Dr. ing. Šimana, doc. ing. Kubiče, ing. Havelika i dr.); 22 čl. o obrani i zaštiti šuma, ponajviše o borbi protiv L. monacha, koja u velikoj mjeri šteti čl. šume; 4 čl. o mjerenju drveta; 10 o šum. politici i zakonima; 5 o organizaciji službe, te oko pedesetak članaka iz područja ostalih šum. disciplina.

Lesnická Práce, revija za šum. znanost i praksu. Izdaje Čsl. šum. Matica (Čs. M. L.). Izlazi u formatu osmine svaki mjesec u Pisku. Uređuje prof. ing. R.

Friese. Dočim je Čsl. Les glasilo udruženja te donosi članke više aktuelne prirode. Les. Práce ima ponajviše naučne članke. Naslov i sadržaj kao i tumač slikam donosi i na francuskom jeziku. Od članaka spominjemo: Studije o poliedričkoj bolesti L. menache, nadalje o načinima obrane protiv iste i o njezinom uplivu na tehnička svojstva drveta od Jar. Ružičke, Dr. J. Komařeka, Ing. J. Nimburskog, Ing. Dr. Havelika i dr.; zatim botaničke studije o smreci Dr. K. Domina; o štetama od vjetra od ing. Fürsta; o avijonu u službi šumarstva od ing. Landry-a; o biologiji šumskog tla od ing. Konšela; o šum. statistici Čsl. R. od Dr. Auerhana; o srži i bjeliku od Dr. Vodrășke itd. List donosi vrsne slike u bojama, a osim toga i vrlo uspjele snimke karakterističnih šumskih sastojina iz pojedinih krajeva Č. S. R. U 12. br. donosi simpatičan prikaz Šumarskog lista za 1923.

Lovecký Obzor je 1923. godine stupio u XXI. godišće. Vrlo dobro je uređivan list za lovačku znanost i praksu. Glavni urednik Josef Růžmára u Pragu.

Háj je mjesečnik za šumare, lovce i prijatelje prirode. Uređuje J. V. Rozmára u Pragu.

Carpathia, tjednik za šum. gospodarstvo, trgovinu i industriju. Izlazi u Košicama na njem. jeziku u redakciji Dr. J. Arató-a i Dr. E. Kassai-a. Jedan je od najraširenijih stručnih listova te je 1923. god. stupio u II. godišće. Donosi zanimive prikaze i o našim šum. privrednim prilikama.

NOVIJA POLJSKA STRUČNA KNJIŽEVNOST.

Knjige.

St. Sokolovski: Hodowla lasu, wyd. II.

lnž. A. Kozikowski: Smoliki i korniki.

lnž. Wl. Jedliński: O granicach naturalnego zasięgu buka, jodły, świerka etc.

— Modrzew polski.

— Wzory do szacowania oraz nowe metody pomiaru drzewostanów.

lnž. A. Szwarc: Techniczne własności drewna. Cięcie lasu, Sortowanie drewna, Transport drewna, Chemiczna przeróbka drewna i Mechaniczna przeróbka drewna.

— Chemiczna przeróbka drewna. Warszawa 1923.

lnž. St. Wyrwiński: Żywicowanie naszej sosny pospolitej.

Jan Stolman: Lowiectwo.

Zdzisław Jastrzębski: Podręcznik dla leśniczych.

— Ocenienie lasu i Statystyka leśna, wyd. III.

lnž. K. Stieber: Technologia drewna.

— Zarys estetyki lasu. Poznań 1922.

Teofil Krygowski: Królki zaris urządzenia gospodarstwa lasowego.

lnž. Marjan Małaczynski: Słownik leśniczy Część. I. i II.

lnž. I. L. Szyncer: Przewodnik przemysłu drzewnego.

Adam St. Kosa: Sucha destilacja drzewa Warszawa 1923.

E. Schindler: Podręcznik do obliczania kubatury drzewnej. Przemysł 1923.

Wl. Cichowscy: Papiernictwo. Warszawa 1923.

Stefan Zientarski: Technologja drzewa. 1923.

Inż. St. Turczynowicz: Roboty ziemne przy budowie dróg. 1922.

— Torf Eksploatacja i rastosowanie w rolnictwie i przemyśle. 1922.

Jan Zaewi ichowski—Jan Prüffer: Krótky zarys owadoznanstwa. Sv. I.—IV.

R. Niewiadomski: O zimoweni i letnei cięcin drzewa i jego wartoški technicznej.
Warszawa 1922.

Zdisław Jastrzębski: Podrecznik dla leśniczych.

Marjan Mataczyński: Słownik leśniczy polsko-niemiecko-francusko-angielski.

Skrypta wydane przez Koło leśników wszechnicy Poznańskiej według wykładu

Prof. Terlikowskiego: Gleboznanswo.

Prof. Dr. Tadeusza Grabowskiego: Zasady zoologii.

Repetytorjum matematyki wyższej.

Skrypta wydane przez Koło leśników G.S.G.W. w Warszawie według wykładu:

Prof. Wl. Jedlińskiego: Urządzenie lasu. Część I. i II.

Prof. A. Szwarca: Administracja leśna.

Geometria stosowana (Nomografia).

Skrypta wydane przez Koło studentów inż. lasowej w Politechnice Lwow według wykładu:

Prof. Dr. Sz. Wierdaka: Choroby drzew i krzewów leśnych.

Časopisi:

Sylwan, organ Małopól, Tow. leśnego i spółdzielni Leśników. U redakcji prof.
Dra. Simona Wierdaka, izlazi svaki mjesec na 1 i pol šlamp. arka.

Las polski, je organ Związku Leśników Polskich.

Ing. Marinović.

(Nastavit će se.)

Bilješke.

Usoda naše planinske flore

je naslov članka, ki ga je priobčil »Planinski Vestnik« v svoji letošnji prvi številki. Članek opozarja na žalostno deistvo, da preti planikam in murkam po slovenskih planinah pogin, ker jih turisti brezvestno trgajo in pulijo. Omenja naredbo, ki jo je dne 19. februarja 1921., izdala deželna vlada v varstvo redkih živali in rastlin. Predpisi te naredbe pa se premalo izvršujejo, ker manjka izvršilnih organov in moči. Članek trdi, da se naredba tudi zato ne izvršuje točno, ker je prestroga. Ne razlikuje namreč med planincem ki skrbno varuje in neguje planinsko floro, a si kot simbol svoje ljubezni in brige utrga sem in tam kako cvetko za spomin, — in med izletnikom — demonstrantom, ki jih napuni cele šope. Bavarski zakon da dovoljuje trganje varovanih cvetic brez posebnega dovoljenja do največ šest komadov.

Nazori omenjenega članka so vsekakor dobri in uvaževanja vredni. Čim bi bila dana prilika, mogli bi se grajanı nedostatkı vsaj deloma odpraviti; treba je predvsem sodelovanja in pomoči faktorjev, ki so v to poklicani.

Da se je započela akcija v zaščito redkih živali in rastlin, gre v prvi vrsti zasluga odseku za varstvo prirode, ki se je ustanovil v okrilju Muzejskega društva v Ljubljani. Ko se je razmotrival osnutek zadevne naredbe, je prevladalo mnenje, da naj bo vsako trganje varovanih cvetic sploh prepovedano, s čimer bi se olajšal nadzorovalnim organom presodek o prestopku zasačenega. Po drugi strani pa se je domnevalo, da bi se bilo sčasoma ob napredovanju turisticke bati uničenja redke flore tudi tedaj, ako natrga vsakdo na vsakem pohodu le manjše število redkih cvetic. Cit. naredba je bila dne 25. oktobra 1922. uzakonjena. Ob tej priliki je ostalo besedilo prvotne naredbe neizpremenjeno.

V smislu zakona so zavezani župani in orožništvo, kakor tudi vsi javni nadzorstveni organi, posebno pa gozdno, lovsko in poljsko varstveno osebje in tržna policija, da nadzirajo izvrševanje tega zakona in da ovajajo prestopke političnemu okrajnemu oblastvu.

Objektiven poznavalec razmer mora priznati, da navedeni nadzorovalni organi res ne postopajo dovolj strogo. Orožništvo bi imelo priliko, da na kolodvorih vsaj take turiste, ki so nenasitni in vlačijo velike šope prepovedanih cvetic s planin, zapiše in ovadi. So pa tudi tu težkoče. Ljudje, ki se zavedajo, da so prepoved kršili, nosijo natrgane redke rastline skrite v nahrbtnikih. In baš ti tiči so planinski flori najbolj nevarni.

Gozdno osebje — državno in zasebno — je že marsikatero nezmerne turiste na službenih obhodih poklicalo na odgovor, slišati pa je moralo od dotičnih, nepoznanih gospodov toliko neslanih opazk in nelepih priimkov, da mu je skoro minilo veselje do intervencije. Mnogo uspeha je pričakovati od dobro poučenih, zapriseženih lovskih čuvajev, ki jim itak ni po volji, da hodijo nekatere turisti daleč od markiranih potov vsevprek po loviščih, iščoč redkih rastlin. Ti bi imeli prilike dovoli, da nezmerne nabiralce zaustavijo in jim šope pobero. Žal je med temi organi najti tudi takih, ki sami kršijo predpise in ki našim turistom niso nepoznani!

Poskrbelo se bo, da bodo v poletnem času izdani posebni opomini in svavila, ki bi jih bilo na vidnih mestih prirediti na kolodvorih — izhodiščih na planine —, po planinskih in lovskih kočah, i dr.

Preuredba zakona, nasvetovana v članku Slov. plan. društva pa spada esdaj v delokrog zakonodajnih korporacij. Ko bodo poslovale oblastne skupščine, imele bodo pri nas priliko, baviti se tudi s predmetno zadevo. Šivic.

Taksa za prijave sečenj v Sloveniji.

Prijave, ki jih vlagajo posamezniki v Sloveniji po zakonu z dné 28. februarja 1922., šte. 383. Uradnega lista, niso proste pristojbni. Te prijave so sedaj v smislu točke 4. člena 197 taksnega in pristojbinskega pravilnika z dne 6. novembra 1923., Služb. Novin šte. 263. (Urad. lista šte. 376 de 1923.) podvržene taksi 5 Din postavke1. taksne tarife, rešitve takih prijav pa v smislu

toček 1 in 2 člena 36. cit. pravilnika taksi 20 Din postavke 5 taksne tarife, ker se te rešitve izdajajo v obliki pismenih odlokov z navedbo, da ima dotična oseba pravico pritožbe na višje oblastvo.

Takse za prijave sečenj, na koje opozarja »Narodna Šuma« na 2. strani drugega broja 1. 1924., za Slovenijo ne veljajo.

Šivic.

Dvadesetipetgodišnjica. Član našega udruženja, Arnošt Piksa, nadšumar u Buču, navršio je ovih dana punih 25 godina službe kod jednoga služboдавца — vlastelinstva Pakrac. Od 1896. do 1899. službovao je u Srbiji (u Krajevcu, Rogotu i Košutnjaku).

Poslovanje upravnih oblasti v Sloveniji v gozdarskih in lovskih zadevah.

V upravnih zadevah odločajo v gozdarskih in lovskih stvareh okrajna politična oblastva (okrajna glavarstva, politične ekspoziture, mestni magistrati). O pritožbah proti odlokom okrajnih političnih oblasti odloča tč. odsek A direkcije šum v Ljubljani. Proti odločbam t. č. odseka A direkcije šum nadaljna pritožba na ministrstvo za šume in rudnike ni dopusna, odkar sta stopila v veljavo zakon o državnem svetu in upravnih sodiščih (razglašen dne 22. maja 1922. v Službenih Novinah šte. 111, za Slovenijo razglašen v Uradnem listu pod šte. 167 ex 1922.) in pravilnik o poslovnem redu pri državnem svetu in upravnih sodiščih (razglašen dne 6. septembra 1922. v Službenih Novinah šte. 196. za Slovenijo razglašen v Uradnem listu pod šte. 302 ex 1922.).

Proti odločbam direkcije šum (odsek A) kot prizivne instance, dopustna je le pritožba na upravno sodišče v Celju.

Kadar pa odloča direkcija šum (odsek A) v prvi instanci, tedaj odloča o pritožbah proti njenim odlokom ministrstvo za šume in rudnike. Proti ministrskim odločbam pa je možna pritožba na državni svet.

Šivic.

ИСПИТИ У ПРАКТИЧНОЈ ШУМАРСКОЈ ШКОЛИ У АЛЕКСИНЦУ.

У времену од 16. до 25. јануара 1924. под. закључно одржани су завршни испити у Практичној Шумарској Школи у Алексинцу на петом нижем течају за чуваре шума и на првом вишем течају за помоћно техничко особље. Испитима на нижем течају присуствовао је као изасланик Министра Шума и Рудника шумарски саветник госп. Никола Миљун. Тако исто и испитима вишег течаја присуствовао је изасланик Министра Шума и Рудника инспектор г. Михајло Љупитина. Осим тога присуствовао је 21. и 22. јануара испитима вишег течаја и шеф персоналног одсека Генералне Дирекције Шума инспектор г. С. Вучетић.

На нижем течају полагали су испите 53 ђака. Успех је био овакав:

са одличним успехом положили су испите	11 ђака или	20.75%
са врло добрим успехом положили су испите	19 » »	35.85%
са добрим успехом положили су испите	19 » »	35.85%

да понове испите кроз месец дана из једног предмета

— дендрометрије	2 » »	3.75%
---------------------------	-------	-------

да понови испит кроз два месеца из два предмета — дендрометрије и геометрије 1 ђак или 1.9%
 да губи право на поновно полагање испита због пока-
 заног слабог успеха из три предмета — дендро-
 метрије, геометрије и ботанике 1 » » 1.9%

Према овоме положили су испите 92.45%, а нису положили испите 7.55%. Успех је дакле добар.

На вишем течају полагали су испите 32 ђака. Успех је био овакав:
 са одличним успехом положили су испите 3 ђака или 9.35%
 са врло добрим успехом положили су испите 14 » » 43.75%
 са добрим успехом положили су испите 14 » » 47%

Према овоме испите су положили сви ђаци. Успех је и овде добар.

На виши течај били су примљени они чувари шума, који су свршили нижу Практичну Шумарску Школу, па потом били најмање две године у пракси.

Д С. П.

Šumska industrija i trgovina.

ЕКСПОРТ ЛИПОВОГ ЦВЕТА ИЗ ЦРНЕ ГОРЕ.

На територији Шумске Управе у Никшићу (округ Никшићски) расте већином једна врста липе и то *Tilia Grandifolia*, коју народ зове »липолист«.

Липа овде не саставља шумских комплекса, не улази и у друге са-
 стојине као споредна врста, а у велико расте по сеоским утринама, варош-
 ким улицама и околини. У шумама ако се налази онда је по нижим ме-
 стима — и то у појединим екземпларима.

Ово је дрво овде високог узраста, бујне круне и крајем месеца јуна доноси пуно мирисавог цвета.

За време цветања липе сељаци купе њезин цвет и читавим караванима достављају у Никшић за продају месним трговцима.

Доста енергично учешће узимају и варошани у сабирању липовог цвета по улицама вароши и може се видети у то време групе становништва, нарочито женскиње, око липових дрвета.

Месни трговци гадо купују сирови липови цвет, суше га и пакују у вреће, па достављају ради продаје у Дубровник као најближе експортно место.

Овде га продају већином за Италију и Француску.

Липов цвет има употребу у медицини, а народ у Црној Гори употре-
 бљава га као чај, јер обични чај је овде скуп и мало је распрострањен по селима.

Интересантан је статистички материјал, макар за једну сезону о про-
 даји липовог цвета.

Потписаном пошло је за руком добити доста исцрпне податке за
 прошлу 1922. годину.

У округу Никшићевском било је од стране сељака достављено у Никшић и продато трговцима 40.000 кгр. сировог цвета и то по цени 3—4 динара за 1 кило.

Сав овај цвет био је продат у Дубровнику извозницима по 16 динара за 1 кило.

У Марсељу у исто време била је импортна цена по 7 франака за кило сувог цвета. Дакле, ако просечно узмемо 1 франака за 6 динара, добићемо 42 динара кило.

За ову годину, с обзиром на мањи запит, свакако округ Никшићски је продао 20—25.000 кгр. сировог цвета у иностранство, а сељаци су га продавали у Никшићу по 5 дин. за 1 кило.

Истина је да из сировог цвета добива се 45—50% сувог, дакле половина целе количине цвета, али цена 1 кгр. сувог је виша за 4—5 пута.

Из горњих цифара лако је закључити да берба и продаја липовог цвета састављају доста приметну врсту народног прихода, а и у буџету извозника липов цвет игра неку улогу.

Разуме се да цела берба протече на веома примитиван начин и око тога посла баве се већином незапослена деца.

Берба сем своје примитивности носи још често пута и вандалски карактер, а нарочито по селима.

Како би брже дошли до цвета, сељаци ломе гране, кваре лишће, а понекад просто обарају и цела стабла и тако сами уништавају своју будућу зараду.

Овакав начин бербе често пута тешко је спречити, јер како је речеано раније, липе овде не састављају шума, а месни распис о шумама уопште не ограничује власт сопственика око експлоатације приватне шумске својине.

Најбрже ограничавање месних шума и проширење општег закона о шумама и на Црну Гору безусловно је потребно, јер би то дало известан регулирајући начин и око тога посла поред доста приличног прихода у новцу.

А развиће сваких кооперативних организација, које би узеле на себе пријем и просушивање сировог цвета, удаљило би посреднички елемент (трговца) и милиони динара пошли би на повећање актива овог народа.

Радченио, Никшић.

Predlozi drvne sekcije Z. S. I. u pogledu tarife.

Na 29. decembra 1923. održala je Sekcija za šumsku industriju Zemaljskog saveza industrijalaca u Zagrebu konferenciju, na kojoj su raspravljena pitanja u vezi sa željezničkom tarifom. Poslije opširne debate zaključeno je jednoglasno, da Sekcija podnese Generalnoj direkciji državnih željeznica, komercijalno odjeljenje slijedeće predloge:

Tarife gledom na izvoz.

1. Daske odnosno rezani materijal. Prema sadanjoj tarifi uvršćen je sav taj materijal u klasu B bez obzira, da li se tu radi o hrastovini, buko-

vini ili jelovini. Međutim jedan je od principa robne klasifikacije, da klasifikacija stoji u omjeru prema vrijednosti robe. Vrijednost hrastovine je znatno veća nego vrijednost bukovine i jelovine, te stoga smatramo, da nije opravdano, da sva ta roba spada u istu klasu, već predlažemo,

da se rezani materijal iz bukovine i iz jelovine uvrsti u klasu C.

2. *Frizi*. Prema postojećoj klasifikaciji spadaju hrastovi frizi u klasu B, a bukovi u klasu C. Ovdje se radi o nestruganim daščicama bez pera i utora, ispod 1.20 m duljine i 20 mm debljine, koje se još dalje imaju izrađivati, i tek tom izradbom, koja iziskuje velike troškove, dobiva ta roba pravu vrijednost. Da bi se izvoz te vrste robe mogao što bolje oživjeti, predlažemo,

da se hrastovi frizi stave u klasu C, a za bukove da se primijeni izuzetna klasa E.

3. *Furniri*. Ovaj proizvod nije ništa drugo nego na posve tanke dašćice izrezani materijal. Međutim za ovaj materijal nema u tarifi posebne oznake, pa prema propisima sva ta roba deklarirana nazivom, kojega nema u tarifi, uvrštena je u klasu III. b. Ova je roba u inostranstvu izvrnuta jakoj konkurenciji, a naš je interes, da izvozimo što više te robe, no danas sprečava naš izvoz ova skupa tarifa tako, da inostranstvu konvertnira da iz naše zemlje izvozi sirovinu i da je u tamošnjim fabrikama reže na furnire. Stoga predlažemo,

da se ovaj materijal uvrsti u tarifu posebnim nazivom »sirovi furniri« i da se za tu robu odredi kod eksporta klasa B.

4. *Dužice*. Ako je ova roba deklarirana pod nazivom dužice, plaća vozarinu po klasi B. No često se događa, da se ovaj materijal ispravno deklarira kao »bačvarska grada« te onda plaća vozarinu po klasi III. b, jer toga naziva u tarifi nema. Ova je roba važan izvozni artikal, a u svrhu povišenja toga izvoza predlažemo:

da se dužice uvrste u klasu C, pa i onda, kad se prevoz vrši u zatvorenim vagonima, pošto kod upotrebe otvorenih vagona prijeti pogibao krade.

1. *Prevoz trupaca naslovljenih na pilane u zemlji* O tom pitanju podnijeli smo već nekoliko predstavaka predlažući, da se svi trupci bez razlike, ako su određeni za koju domaću pilanu, uvrste u klasu C., t. j. da se uspostavi ranija pogodnost, koja je potpuno opravdana i na principu tarife osnovana. Jedini razlog, koji protiv uspostave te oagodnosti navada Ministarstvo saobraćaja jest taj, da su se događale zlouporabe. Međutim držimo, da zloupotrebama treba na drugi način stati na put, te stoga predlažemo,

da se za trupce određene na koju domaću pilanu primijeni klasa C.

2. *Drvo za ogrijev*. Drvo za ogrijev uvršteno je od 15. septembra 1923., u specijalnu tarifu 3, t. j. na drvo za ogrijev primjenjuje se sezonska tarifa sa motivacijom, da se trgovci imaju pobrinuti, da za vrijeme ljeta pokriju čitavu svoju potrebu za zimom, a ljeti računa se vozarina za drvo za ogrijev po izuzetnoj tarifi 2. Međutim poznato je i samom naslovu, da trgovci nijesu mogli ljeti dobiti potreban broj vagona, a u mnogo slučajeva dostavljeni su im zatvoreni vagoni, premda su naručeni otvoreni, te se onda vozarini pribilo 10 posto. Opetovano smo već naglasili, da ova mjera nije opravdana obzirom na drvo za ogrijev, te stoga predlažemo,

da se za drvo za ogrijev primijeni bez razlike izuzetna tarifa 2.

Računanje vozarine sa prekidom.

Jedino od najkrupnijih pitanja jest računanje vozarine sa prekidom, koja vanredno poskupljuje troškove prevoza pogotovo, što veliki dio naših pruga sačinjavaju vicinalne željeznice. To je jedan od razloga koji vanredno poskupljuje osobito prevoz u Vojvodinu odnosno iz Vojvodine. Stalno i neprestano skretali smo pažnju Ministarstva saobraćaja na ovo važno pitanje, koje je međutim sve do danas ostalo neriješeno. No ako se to pitanje već ne može za sada riješiti obzirom na vicinalne željeznice, to držimo, da se to pitanje može bez daljnega i bez ikakvih poteškoća riješiti gledom na pruge južnih željeznica, budući da su te pruge sada preuzete od naše države.

Srpsko-hrvatsko izdanje tarife dio I. odsjek B.

Mnogo poteškoća u robnom saobraćaju imade otuda, što nema još ni danas nakon više od 5 godina srpsko-hrvatskoga izdanja tarife dio I. odsjek B, te se i željeznica i stranke moraju služiti prevadanjem njemačkih naziva. Naravno da otuda nastaju mnogi sporovi, jer se ti prevodi ne slažu uvijek, pa se često za jednu robu plaća visoka tarifa klase III. b, samo radi toga, jer prijevod njemačkog naziva ne odgovara.

Tarife za uvoz.

Naše tvornice trebaju često eksotična drva iz inostranstva kao primjerice: mahagoni, guayacca, yakaranda, yellow, pin, američanski orah i američanske magnolije. U interesu je naše privrede, da se ti furniri izrade u zemlji, i ne da se uvoze. Međutim inostranstvo ta drva uvozi pod povoljnim uslovima, jer ta roba dolazi najvećim dijelom preko Hamburga, te tvornice furnira u Njemačkoj i Austriji imaju znatno manje prevozne troškove nego naše fabrike. Stoga je potrebno, da se našim fabrikama furnira omogućiti jeftiniji uvoz. Stoga predlažemo, da se te vrste drveta iz klase II. uvrste u klasu B.

Lučke tarife.

Kako je od najvećeg interesa za svu našu privredu, da se naše domaće luke što bolje razviju potrebno je, da se uvedu posebne tarife za prevoz robe iz unutrašnjosti do naših luka. To je tim potrebnije, što vidimo, da Italija sve moguće poduzima, da nam onemogući razvitak naših domaćih luka. To dokazuje njezino držanje u pitanju Rijeke, a karakteristično je, da je Italija uvela snižene tarife na pruzi Postojna—Trst i Postojna—Rijeka u očitoj namjeri, da naš izvoz što više veže uz ove luke. Posebnim lučkim tarifama pomogao bi se i razvitak domaćega parobrodarstva, jer bi se onda prevoz robe iz našega pristaništa do mjesta odredišta vršio na našim brodovima.

Obustave saobraćaja sa inostranstvom.

Veliku štetu nanašaju izvozu drveta česte obustave saobraćaja sa inostranstvom, osobito preko stanica Feldkirch—Buchs. Osobita šteta nastaje otuda, što se strankama od časa obustave stavljaju na raspolaganje i one pošiljke, koje su predate već prije obustave saobraćaja te se nalaze na putu. Strankama ne preostaje dugo nego pošiljke istovariti na kakvoj god stanici ili pošiljku dru-

gamo dirigitirati ili ostaviti vagone dok se obustava saobraćaja digne. Što god stranka čini, sve je skupčano sa velikim troškovima i gubitcima, a pored toga dolazi naš izvoznik u položaj, da se ne može držati ugovorenih rokova, od čega mu nastaje i materijalna i moralna šteta. Držimo, da je sve to poznato sl. naslovu, te stoga molimo, da sl. naslov izvoli kod uprava inostranih željeznica poduzeti energične korake, da u slučaju obustave prometa preuzme barem one pošiljke, koje su predane na našim stanicama prije obustave prometa, te se već nalaze na putu.

USPJESI DRAŽBA JESENSKE KAMPANJE U GOD. 1922., TE PROLJETNE I JESENSKE U GOD. 1923.*

A) Prodaja na panju.

1. Hrastovo drvo.

U br. 9. 1922. god. ovoga lista donijeli smo rezultate važnijih dražba iz jeseni 1921. i proljeća 1922. Sada nastavljamo taj posao s namjerom, da prikupivši što više podataka olakšamo rad onim stručnjacima, koji će se jednoč baviti istraživanjem uzroka, što su uplivali na kretanje cijena našeg drveta.

Nastojali smo prikupiti što više podataka, akoprem je taj posao nailazio na velike zapreke radi toga, što se objave dražba ne oglašuju po istom sistemu. Neki na pr. navadaju samo broj stabala, a ispuštaju kub. sadržaj; drugi navadaju samo isključnu cijenu bez naznake broja i kub. sadržaja drveta; treći opet ispuštaju i samu isključnu cijenu, prepuštajući samim natjecateljima, da svojim ponudama odrede vrijednost drveta.

Unatoč svih sabranih podataka ipak će biti vrlo mučan posao za onoga, tko bi htjeo ustanoviti uzroke kretanja cijene našoj hrastovini naročito u poratno vrijeme. Ta cijena rezultira iz toliko raznovrsnih, naročito lokalnih komponenata, da bi svaku dražbu trebalo napose raspravljati, uzimajući u obzir najraznovrsnije okolnosti. Tu dolazi upliv naše valute na proizvodne troškove, stanje jakih valuta, naročito franka pa prema tome i cijene robe na svjetskom tržištu, ali ponajviše lokalne okolnosti pojedinih dražbovatelja kao: blizina šume njihovim prometnim instalacijama, zalihe hrastovog materijala na pilanama i skladištima te kvaliteta tog materijala dotično potreba za upotpunjenjem ili popravkom tog materijala i t. d. Ove su okolnosti uzrokom, da pojedine tvrtke nude cijene, koje nisu u skladu ni sa stanjem naše ili svjetskih valuta kao i sa kretanjem cijena na svjetskim pijacama. To je već praetium affectionis, zavisano od pojedinih dražbovatelja i njihovih naročitih prilika.

Stanje naše valute bilo je u doba jesenjih dražba 1922. preko 8 c., da se kasnije sroza na 4.5 c; a u jeseni god. 1923. stabilizirala se je valuta na 6.5 c, a fr. franak je pao u Zürichu pod konac 1922. s 50.75 na 39.45, a god. 1923. na 30.60 u nov. i pod konac dec. na 30.45.

* H = hrast; G = grab; J = jasen; B = brijest; u. o. o. = udaljenost od obale; u. o. ž. = udaljenost od željezničke st.; gr. = gradivo drvo (tehničko, tvorivo); o. = ogrevno drvo; C = cer; i. c. = isključna cijena; d. c. = dostalna cijena; % i. i. c. = procenat iznad isključne cijene; hv. pr. = odstup pravoužitnicima met. hvati.

Cijene pojedinih sortimenata, bile su na pr:

	g. 1922. (jesen)	g. 1923. (jesen).
Hrast. trupci I. r.	800—1200 Din	2100—2600 Din
» » za furnire	2500—2800 »	2600—3000 «
Fina » roba	2800—3000 »	3000—3800
Izabrana »	4000—4800 »	5000—6500 «
Hr. bouli	1750—2250 »	3000—3500 «

Pojedini rezultati većih dražba bili su ovi:

13. XI. 1922. Gospodarstveni ured petrovaradinske imovne općine u Mitrovici.

1. Morović, Radenovci 5 km u. o. o.

H. 174 1634 m ³ tv. 1190 pr. m. o.	303 hv. pr. i. c. 461.230 Dinara
B. 4 10 » 24 »	d. c. 567.890 Din 23.1% i. i. c.

Dostalac: Slavonija d. d., Brod n/S.

2. Bosutska, Vrtična 3 km u. o. o.

H. 1348 5468 m ³ tv. 7542 pr. m. o.	2175 hv. pr. i. c. 834.343 Dinara
	d. c. 865.000 Din 3.6% i. i. c.

3. Bosutska, Varadin I. 1.5 km u. o. o.

H. 483 2233 m ³ tv. 3085 pr. m. o.	824 hv. pr. i. c. 590.867 Dinara
B. 45 — 133 »	d. c. 637.707 Din 8.2% i. i. c.
G. 236 — 77 »	

Dostalac: Mitrovačka paropilana d. d., Mitrovica.

4. Bosutska, Varadin II. 1.5 km u. o. o.

H. 788 3022 m ³ tv. 3231 pr. m. o.	970 hv. pr. i. c. 771.888 Dinara
B. 83 — 61 »	d. c. 805.500 Din 4.4% i. i. c.
G. 689 — 72 »	

Dostalac: Mitrovačka tvornica hrastovog ekstrakta, Mitrovica.

5. Klenak, Grab, ostrvo 6.5 km u. o. o.

H. 359 1690 m ³ tv. 1497 pr. m. o.	432 hv. pr. i. c. 250.060 Dinara
	d. c. 312.500 Din 249% i. i. c.

Dostalac: S. Wolfner d. d., Vinkovci

6. Klenak, Grab, n/S 1.5 km u. o. o.

H. 713 1762 m ³ tv. 2356 pr. m. o.	688 hv. pr. i. c. 268.988 Dinara
B. 4 8 » 13 »	d. c. 279.000 Din 3.7% i. i. c.
J. 7 17 » 16 »	

Dostalac: Henn i Hercog, Vinkovci.

7. Klenak, Grab, n/S 1.5 km u. o. o.

H. 761 2669 m ³ tv. 2657 pr. m. o.	783 hv. pr. i. c. 420.039 Dinara
B. 4 8 » 14 »	d. c. 507.777 Din 20.9% i. i. c.
J. 21 60 » 43 »	

Dostalac: Mitrovačka paropilana d. d., Mitrovica.

8. Ogar, Visoka Šuma 6 km u. o. o. S.

H. 435 1592 m ³ tv. 2236 pr. m. o.	645 hv. pr. i. c. 226.506 Dinara
	d. c. 287.500 Din 26.9% i. i. c.

Dostalac: S. Wolfner d. d., Vinkovci

20. XI. Gospodarski ured brodske imovne općine u Vinkovcima.

1. Luščić	3 km H 491 3806 m ³ gr. i. c.	1,554.623 Din d. c. 1,606.000 Din
		po m ³ 432 Din I. i. c. 3.3%

2. Orljak	10 klm H	470	2939 m ³ gr. i. c.	1,129.480 Din d. c.	1,370.000 Din
				po m ³ 466 Din I. i. c.	21.3%
3. Rastovica	12 klm H	118	1124 m ³ gr. i. c.	449,713 Din d. c.	460.000 Din
				po m ³ 409 Din I. i. c.	16.4%
4. Zap. Kusara	6 klm H	114	798 m ³ gr. i. c.	293,546 Din d. c.	341.800 Din
				po m ³ 427 Din I. i. c.	16.4%
5. Kunjevci	6 klm H	370	2852 m ³ gr. i. c.	1,021.627 Din d. c.	1,106.000 Din
				po m ³ 388 Din I. i. c.	8 %
6. Vrapčana	6 klm H	367	2831 m ³ gr. i. c.	1,151,990 Din d. c.	1,360.000 Din
				po m ³ 480 Din I. i. c.	18.1%
7. Ada	6 klm H	259	1785 m ³ gr. i. c.	602,285 Din d. c.	643.125 Din
				po m ³ 360 Din I. i. c.	6.6%
8. Rastovo	2 klm H	417	3306 m ³ gr. i. c.	1,725,025 Din d. c.	1,863.027 Din
				po m ³ 564 Din I. i. c.	7.9%
9. Radenovci	4 klm H	82	797 m ³ gr. i. c.	394,771 Din d. c.	451.500 Din
				po m ³ 566 Din I. i. c.	14.3%
10. Čunjevci	9 klm H	671	4307 m ³ gr. i. c.	1,988,162 Din d. c.	2,703.190 Din
				po m ³ 628 Din I. i. c.	35.0%
11. Ripača	6 klm H	395	1563 m ³ gr. i. c.	669,671 Din d. c.	750.000 Din
				po m ³ 473 Din I. i. c.	11.8%
12. Slavir	6 klm H	103	566 m ³ gr. i. c.	225,810 Din d. c.	301.800 Din
				po m ³ 533 Din I. i. c.	33.6%
13. Dub. Ugljara	2 klm H	528	1999 m ³ gr. i. c.	725,941 Din d. c.	847.543 Din
				po m ³ 424 Din I. i. c.	16.7%
14. Kriv. Ostrovo	12 klm H	156	1149 m ³ gr. i. c.	284,183 Din d. c.	406.800 Din
				po m ³ 354 Din I. i. c.	43.14%
15. Gradina	7 klm H	241	738 m ³ gr. i. c.	228,780 Din d. c.	325.429 Din
				po m ³ 441 Din I. i. c.	42.25%
16. Jošava	9 klm H	311	2140 m ³ gr. i. c.	1,019,040 Din d. c.	1,107.000 Din
				po m ³ 527 Din I. i. c.	8.63%
Ukupno	H	5093	32.700 m ³ gr.	13,464,647 Din	15.643.214 Din

1., 2., 5., 6. i 11. Dostalac: Tt. Našičko d. d. za industriju drva, Zagreb.

3. Dostalac: Tt. Kaiser, Osijek.

4. Dostalac: Tt. J. Eislera sinovi, Vinkovci.

7. Dostalac: Tt. Mechner, Vinkovci.

8. Dostalac: Tt. Srpska industrija drva d. d., Beograd.

9. i 12. Dostalac: Tt. Alberti, Zagreb.

10. Dostalac: Tt. Slavija, Vinkovci.

13. Dostalac: Tt. Mitrovačka paropilana d. d. Mitrovica.

22. XI. 1922. Gospod. ured gradiške i. o. u Novoj Gradiški.

1. Mladinovac	5 klm o. ž.	H 211	541 m ³ i. c.	72.489 Din d. c.	217.465 Din
				po m ³ 402 Din	i. i. c. 200%
2. Giožik	7 klm o. ž.	H 121	428 m ³ i. c.	105.864 Din d. c.	187.500 Din
				po m ³ 438 Din	i. i. c. 77%
3. Javička greda na ob. Save	H 971	7.423 m ³ i. c.	1,468.817 Din d. c.	1,875.000 Din	
				po m ³ 253 Din	i. i. c. 28%

Dostalac: Našička tvornica tanina i paropila d. d. Zagreb.

4. Podložje	3 klm o. o. S.	H 2000	10.815 m ² i. c.	2,005.400 Din d. c.	6,626.000 Din
				po m ³ 613 Din	i. i. c. 231%

Dostalac: Filipa Deutscha Sinovi, Zagreb.

Ponuda ad 3. i 4. svega 8. Najniža ad 3. 1,710.000 Din., ad 4. 3,285.000 Din.

9. XII. 1922. **Vlastelinstvo Dalj.**

Liget 13,25 k. jut. H 1756 m³ gr. 1614 pr. m. o. Bez isključne cijene dražbovano.
d. c. 675.000 Din.

Ponuda 8. Najniža 421.000 Din.

Dostalac: Rajković Mato, Otok.

11. XII. 1923. **Zem. Zajednica Podgorač.**

H. 798 st. Bu. 1251 G. 583 J. 8 i. c. 279.633 Din d. c. 650.000 Din.

18. XII. 1922. **Gospodarski ured i. o. Križevačke u Bjelovaru.**

Žutica—Ravneš H 479 st. i. c. 1.146.662 Din d. c. 1.150.000 Din

Dostalac: Našička tvornica tanina i paropila d. d. Zagreb.

28. XII. 1922. **Gospodarski ured II. banske i. o. u Petrinji.**

Čadavski bok 1. H. 2566 1916 m³ gr. i. c. 142.943 Din o. ž. 5 klm.

2. H. 5788 3973 m³ gr. i. c. 265.029 Din o. ž. 6 klm.

3. H 8406. 5099 m³ gr. i. c. 431.187 Din o. ž. 7 klm.

B. 7 3 m³

4. H. 8989 5625 m³ gr. i. c. 397.631 Din o. ž. 4,5 klm.

B. 41 34

5. H. 2654 1638 m³ gr. i. c. 101.578 Din o. ž. 5 klm.

B. 1 1

Ukupno H 28403 18251 m³ gr. i. c. 1.338.368 Din

B 49 38 m³

D. c. 3.666.000 Din. Ponuda 9. Najniža 1.539.000 Din.

Dostalac: Našičko d. d. za industriju drva, Zagreb.

30. XII. 1922. **Gosp. ured otočke i. o. Otočac.**

Krekovača H 1397 st. 1010 m³ gr. i. c. 68.680 Din d. c. 72.000 Din.

Dostalac: Stevo Radenović, Gospić.

13. I. 1923. **Gosp. ured i. o. Glina.**

1 klm o. o. H 3993 st. 4951 m³ gr. 1885 m³ o. i. c. 665.837 Din

d. c. 1.404.007 Din

Ponuda 6. Najniža 751.145 Din. Dostalac: Drach, ind. drva d. d., Caprag.

23. I. 1923. **Kr. Direkcija Šuma Zagreb.**

Šumarija Rujevac 27 klm o. ž. H 1809 m³ gr. I. c. 197.050 Din d. c. 413.000 Din
po m³ 210 Din gr. 8,9 Din o.

Dostalac: Našička tvornica tanina i paropila d. d., Zagreb.

29. I. 1923. **Kr. Direkcija Šuma Vinkovci.**

Šumarija Srez

H 572 3263 m³ gr

Ja 9

3815 pr. m. o. i. c. 1.841.203 Din

Jasenovac, Dvojani
4 klm o. o., 9 klm o. ž.

B 407 427 m³ gr.

d. c. 3.612.250 Din i. i. c. 96%

Gr. 777

Dostalac: Hrv. Ěskomptna banka, odio za šum. poslove, Zagreb.

Jasenovac, Trstika 7.1 o. ž.	H 102	117 m ³ gr.	7744 pr. m. o. i. c. 491.345 Din d. c. 560.000 Din i. i. c. 14%
	Ja 120	63 m ³ gr.	
	B 845	1043 m ³ gr.	
	Gr. 528	— m ³ gr.	
	To	= 178 m ³ gr.	

Dostalac Našičko d. d. za industriju i trgovinu drva, Zagreb.

Rajić, Suše 1.5 o. o. S.	H 541	2792 m ³ gr.	5091 pr. m. o. i. c. 2.180.553 Din d. c. 3.774.000 Din i. i. c. 73%
	Ja 3924	1573 m ³ gr.	
	B 1104	38 m ³ gr.	
	Gr. 560	— m ³ gr.	
	To	— 53 m ³ gr.	

Dostalac: Hrv. Eskomptna banka, odio za šum. poslove, Zagreb.

N. Gradiška, Prašnik 4 klm o. o., 7 o.ž.	Gr. 322		5413 pr. m. o. i. c. 2.584.468 Din d. c. 4.582.250 Din i. i. c. 78%
	H 748	4546 m ³ gr.	
	Ja 21		
	B 522	446 m ³ gr.	

Dostalac: Hrv. Eskomptna banka, odio za šum. poslove, Zagreb.

N. Gradiška, Medustrugovi 2 klm o. o.	H 393	2456 m ³ gr.	2027 pr. m. o. i. c. 1.376.537 Din d. c. 1.909.000 Din i. i. c. 38%
	Ja 87	—	
	B 146	6 m ³ gr.	
	Gr. 61.	—	

Dostalac: Drach, ind. drva d. d., Caprag.

23. III. 1923. Kr. Dir. šuma, Zagreb.

Vranovina, Tople kose. 4 klm. o. ž. H 891. 1565 m³ gr., 260 m³ o. I. c. 373.740 Din.
D. c. 515.500 Din. Po m³ 321 Din. gr., 31.51 Din. o.

6. VIII. 1923. Vlastelinstvo Josip pl. Kiebach, Križevci.

1. Cerine Seča 9 klm o. ž. H 7324 12.000 m³ i. c. 4.000.000 Din d. c. 6.600.000 Din.
Dostalac: Našičko d. d. za industriju drva, Zagreb.

Z. z. Sv. Helena kot. Križevci.

2. Jančikovac 9 klm H 654 st. 800 m³ i. c. 54.000 Din d. c. 114.145 Din.

10. VIII. 1923. Šumska uprava Bosanska Dubica.

Prosara 10 klm o. ž. H 4000 st. 7200 m³ i. c. po m³ 123 Din (sve drvo do 7 cm);
d. c. 275 Din.

1. X. 1923. Ravnateljstvo nadbiskupskih dobara, Zagreb.

Šuma ml. i st. Gaj. 1.5 klm. o. ž. H s podstojnim drvećem sv. 25.000 st. Bez
isklične cijene. D. c. 14.660.000 Din.
8 ponuda. Najniža c. 8.300.000 Din. Dostalac Nihag d. d., Zagreb.

20. X. 1923. Gosp. ured križevačke i. o. Bjelovar.

Komuševački lug H 825 st. i. c. 2.662.718 Din d. c. 2.850.000 Din
Ponude 4. Najniža 2.700.000 Din.
Dostalac: Našička tvornica tanina i paropila d. d., Zagreb.

19. X. 1923. Gosp. ured petrovaradinske i. o. Mitrovića.

Šumarija, Srez

1. Morović, Varoš H 803 4423 m³ gr. 2613 pr. m. o. Od. prav. 665 hv. i. c. 1.544.263
3 klm. o. o. B 3 4 m³ gr. 7 pr. m. o. Din, d. c. 4.246.000 Din
i. i. c. 175.5%

2. Morović Nepre- H 575 3273 m³ gr. 1809 pr. m. o. Od. prav. 558 hv. i. c. 1,115.424
čava 3 klm o. o. B 1 4 m³ gr. 6 pr. m. o. Din d. c. 2,708.000 Din
i. i. c. 142.7%
3. Bosut, Varadin H 527 1966 m³ gr. 2353 pr. m. o. Od. prav. 627 hv. i. c. 617.987
1 klm o. o. B 6 — m³ gr. 17 pr. m. o. d. c. 1,307.900 Din
G 49 — m³ gr. 57 pr. m. o. i. i. c. 115.6%
C 34 — m³ gr. 201 pr. m. o.
4. Bosut, Varadin H 478 1669 m³ gr. 1512 pr. m. o. Od. prav. 427 hv. i. c. 514.247
1 klm o. o. B 21 — m³ gr. 54 pr. m. o. d. c. 1,109.500 Din
G 18 — m³ gr. 9 pr. m. o. i. i. c. 115.7%
C 5 — m³ gr. 14 pr. m. o.
5. Ogar, Vitojev. H 660 4870 m³ gr. 6546 pr. m. o. Od. prav. 1259 hv. i. c. 1,620.674
Ostrvo ½ km o. o. d. c. 2,840.000 Din
i. i. c. 75.2%
- 21 ponuda. Dostalcu: ad 1. Slaveks d. d., Zagreb.
ad 2. Kutjevo d. d., Zagreb.
ad 3. S. Wolfner d. d., Vinkovci.
ad 4. S. Wolfner d. d., Vinkovci.
ad 5. Slaveks d. d., Zagreb.

5. XI. 1923. Gosp. ured brodske i. o. Vinkovci.

1. Orliak 10 klm H 463 st 3225 m³ i. c. 1,928.900 D d. c. 2,960.000 Din
po m³ 917.82 Din i. i. c. 53.45%
Dostalac: Nihag d. d., Zagreb.
2. Rastovica 12 klm H 128 st 968 m³ i. c. 509.892 D d. c. 727.000 Din
po m³ 751.03 Din i. i. c. 42.57%
Dostalac: A. Žumter, Mitrovića.
3. Zap. Kusara 6 klm H 137 st 1100 m³ i. c. 654.710 D d. c. 863.720 Din
po m³ 785.2 Din i. i. c. 31.92%
Dostalac: Ing. M. Frank, Osijek.
4. Kriv.Ostrovo 12 klm H 156 st 1052 m³ i. c. 501.512 D d. c. 636.800 Din
po m³ 605.32 Din i. i. c. 26.97%
Dostalac: Eislera Sinovi, Vinkovci.
5. Kumjevci 6 klm H 369 st 3274 m³ i. c. 2,097.040 D d. c. 2,866.000 Din
po m³ 875.38 Din i. i. c. 36.67%
Dostalac: Nihag d. d., Zagreb.
6. Vrapčana 6 klm H 105 st 699 m³ i. c. 481.764 D d. c. 687.907 Din
po m³ 989.15 Din i. i. c. 42.79%
Dostalac: Adolf Heim, Zagreb.
7. Radenovci 15 klm H 133 st 907 m³ i. c. 478.035 D d. c. 1,031.285 Din
po m³ 1.137.03 D i. i. c. 115.73%
Dostalac: H. Mechner, Vinkovci.
8. Gradina 9 klm H 654 st 3751 m³ i. c. 1,826.737 D d. c. 2,995.878 Din
po m³ 798.42 Din i. i. c. 64.—%
Dostalac: F. Pischl, Vinkovci.
9. Slavir 6 klm H 162 st 852 m³ i. c. 610.620 D d. c. 1,131.500 Din
po m³ 1.328.05 D i. i. c. 85.30%
Dostalac: Eislera Sinovi, Venkovci.
10. Dub.-Ugljara 3 klm H 561 st 2879 m³ i. c. 2,254.878 D d. c. 3,252.000 Din
po m³ 1.129.56 D i. i. c. 44.22%
Dostalac: Slavia d. d., Vinkovci.

Ukupno H 2868 st 18707 m³ i. c. 11,344.077 D d. c. 17,152.090 Din

24. XI. 1923. Gospodarstv. ured i. o. durdevačke, Bjelovar.

Skres 9.7 klm H 1153 st 6454 m³ i. c. 2,573.368 Din d. c. 4,826.000 Din
po m³ 747.13 Din i. i. c. 91.53%

11 ponuda, Najniža 3,060.000 Din.

Dostalac: Našička tvornica tanina i paropila d. d., Zagreb.

26. XI. 1923. Kr. Direkcija šuma, Zagreb.

Pitomača 8 klm o. ž. H 181 st 1444 m³ gr. 1381 pr. m. i. c. 1,387.103 Din
B 79 » 382 » 350 » d. c. 2,285.000 Din
d. c. po m³ H 1461 Din gr. 51 Din og.
B 216 Din gr. 51 Din og. i. i. c. 64.7%

Ponuda 4. Najniža 1,886.000 Dinara, Dostalac: Slavija d. d., Zagreb.

28. XI. 1923. Gospodarski ured i. o. gradiške u Novoj Gradiški.

Glavica-Kreševac 8.5 klm o. ž. H 1003 st 3420 m³ i. c. 1,020.051 D d. c. 1,287.000 D
po m³ 376 Din i. i. c. 13%
Mladinovac 5 klm o. ž. H 2073 st 4997 m³ i. c. 2,127.046 D d. c. 4,076.000 D
po m³ 816 Din i. i. c. 92%
Radimje 3 klm o. S. H 1026 st 7010 m³ i. c. 3,147.319 D d. c. 4,818.800 D
5 » o. ž. po m³ 687 Din i. i. c. 53%

ad 1. 3 ponude. Dostalac: Milan Prpić d. d., Zagreb.

ad 2. 9 ponuda. Dostalac: Nihag d. d., Zagreb.

ad. 3. 9 ponuda. Dostalac: Mitrovačka paropilana d. d., Mitrovica.

15. XII. 1923. Kot. oblast Sisak. z. z. Petrovac.

Medudorje i Gnojek 3klm o. ž. H 631 i. c. 303.586 Din d. c. 320.000 Din
4. ponude, Dostalac: Drach industrija drva d. d., Zagreb.

(Nastavit će se).

Ing. Marinović.

Iz Jugoslov. Šumarskog Udruženja

ИЗВАДАК

из записника 3. сједнице главне управе Ј. Ш. У. одржане од
22.—24. јануара 1924. у Загребу.

Предсједао је подпред. инг. Карло Кароп, а били су присутни: Тајници: инг. Мариновић и инг. Милетић; благајник инг. Чеовић; одборници: инг. Мањоловић, инг. Шивић, инг. Челик, дир. Дојковић, инг. Ружић, инг. Божић, инг. Пахерник, проф. Ненадић, инг. Гринвалд, инг. Слјепчевић, инг. Стојановић, надшумарник Бајић и дир. Кнежевић.

Прије прелаза на дневни ред чита се допис проф. Др. Угреновића, у којем истиче, да је ради свог слабог здравља и званичних околности присиљен захвалити се на функцијама, које врши у друштву. Узимајући у претрес овај поднесак У. О. долази до закључка, да је Др. Угреновић доста радио и преко својих сила. Зато га безувјетно треба ослободити неких функција, али ће га се истодобно замолити, да придржи двије функције, које не ће изискивати толика напора, а то је: част одборника као и предсједништво седме секције (терминолошке), јер би рад ове потоње без његовог водства посвема запео.

Након овјеровљења двају записника чита се тајничко извјешће. Разабире се, да је предсједништво уз ријешавање редовних послова узимало иницијативу у свима важнијим питањима шумарства и шумарске привреде уопће. Спомине се акција око пучних предавања, сакупљања статистичких података о ловним приликама и сл., затим акција око сакупљања нових претплатника, огласа и инсерата те сличних срестава за материјално обезбеђење листа. Поведени су преговори гледе тиска листа, те је стигло осам понуда, од којих су све биле повољније од ланских. Код просуђивања тога питања биле су загребачке тискаре у повољнијем положају, јер би у случају тиска у Загребу отпао трошак уредниковог путовања у Љубљану. Коначно је успјело склопити повољну погодбу у Загребу, по којој један број листа дође за $\frac{1}{5}$ јефтиније него ли ланске године.

Инг. Ружић истиче, да су преговори за тисак листа испали преко сваког очекивања, те предлаже захвалу уреднику истог, што се прима. Затим се овлашћује предсједништво, да склопи коначни уговор с Полиграфом по изнесеној понуди.

Тајник истиче, на упит више чланова, да је стављено до знања учит. тискари у Љубљани, да је Удружење било задовољно с њезиним радом те је само из финансијских разлога прешло с тиском у Загреб.

Извјешће се узима на знање.

Благајничко извјешће исказује, да удружење оперише с великим свотама, но сви велики примици су само на папиру.

Тако потражује удружење од редовних чланова 9583 Дин, а на претплати 21.310 Дин, за неплаћене огласе 20.352 Дин, за распослане, а неплаћене књиге 23.678 Д, што с неким мањим свотама износи око 90.000 Д. Те су

потражбе узроком, да удружење не може подмиривати својих редовитих издатака, међу које долази у првом реду тискање »Ш. Листа« (дуг 29.000 Д), те хонорари за писце Дендрометрије и Рачунања вриједности шума (28.000 Дин). Ако се узме у обзир још и мала станарина Шум. Дома, (14.000 Дин) то се онда тек разабiru све потешкоће, с којима се бори удружење. Нападни заостатак претплате потјече од шумских управа, за које у неким крајевима, унаоч одредбе Мин. Ш. и Р. од год. 1921. није осигуран кредит.

Извјешће се узима на знање с апелом на све чланове, да пораде око сакупљања претплатника; закључује се умолити Мин. Ш. и Р., да досљедно својој приј. одредби осигура кредит за претплату шумарија на једини етручни лист.

Прелази се на сл. т. днев. реда: Питање уређивања »Ш. Л.«. Инг. Мариновић износи опширан реферат у том предмету. На сједници главне управе у Марибору изнијели су неки чланови редак. одбора нацрт правилника за уређивање »Шум. Листа«. Главна је тенденца тог нацрта, да сви саставци, који долазе у лист, морају прије проћи кроз руке појединих чланова редак. одбора, који сачињавају »уредничтво«, а тајник је председник тога одбора. Референт износи своје тумачење чл. 26. Правила, те 9. и 16. чл. Правилника Ј. Ш. У. по којем је редакциони одбор савјетодавни орган, који наступа у случају, када главни уредник треба савјета. Одбор држи период. састанке и даје смјернице за уређивање листа.

По његовом мишљењу редак. одбор у смислу мариборског правилника могућ је донекле код периодичких знанствених ревија, али и у том случају одговара сваки уредник за свој днo листа; код мјесечника је овакав начин уређивања технички непроедив. Мисли, да уопће није потребан правилник, а уколико се састави, да буде што либералнији те непотребно не сапиње главног уредника.

Развија се дебата, у којој учествују Дојковић, Др. Ненадић, Гринвалд, Чмелик, Милетић, Чеовић, Ружић, Божић и Мариновић. Ружић брани становиште, да треба правилник по нацрту одбора, а већина заговара Мариновићево становиште естичући, да је лист добро уређиван, па је опасно правити покусе с правилником, који ће унијети само непотребне трзавице у друштво. Коначно ставља Чеовић питање: да ли треба правилник или не? Већина одговара нијечно. На то Ружић моли, да се мјесто њега изабере нови члан у редак. одбор. Бира се шум. надсав. инг. Антон Шнивиц, а мјесто Др. Угреновића шум. надзор. инг. Јосип Гринвалд млађи.

Прелази се на наредну 5. т. дневног реда: Расправа о уредби о разврставању држ. чиновника и службеника грађ. реда.

Инг. Мариновић референт о корацима, што их је подузело удружење у ту сврху заједно с осталим чинов. организацијама, те чита реферате нач. Стаменковића и инсп. Љуштине о њиховој акцији као делегата удружења у Савезу високошколаца у Београду.

Ружић предлаже у том погледу резолуцију, која се прихвата начелно те ће служити код састава образложења. За подлогу дебате узима се предлог Министарства Ш. и Р. за измјену уредбе (објелодањен у Југослов. Шумн бр. 51/923.). Са задовољством се констатује, да је Министарство у

свом предлогу неправду Уредбе, по којој је највиши представник шумарства могао доћи тек у 3. групу; исто тако је уважило Минист. неке предлоге загребачких чланова удружења у погледу разврставања, но још увијек има у том нацрту уредбе ствари, које треба исправити. У том нацрту нема ни спомена о оним чиновницима, којима положај није тачно фиксиран, па ће моћи бити разврстани само по досад. чинов. разредима. У том погледу чл. 6. Уредбе садржаје одредбе, које су изазвале огорчење свих чинов. категорија, јер се досад. чинов. разреди помичу тек за једну групу више, т. ј. 5. ч. р. у 4. групу, 6. ч. р. у 5. групу и т. д. Закључено је, да се тражи исправак чл. 6. по којем ће се 5. ч. р. помаћи у 3. групу; 6. ч. р. у 4.; 7. ч. р. у 5. групу и т. д. а у 1. чл. Уредбе да се траже измјене по нацрту, који доносимо на другом мјесту.

Истодобно одлучено је, да Удружење са својим члановима држ. чиновницима приступи Савезу држ. чиновника и службеника — уз накнадно одобрење главне скупштине.

Прелази се на предлоге и евентуалије.

1. По предлогу Др. Угреновића приступа удружење Лиги земаља средоземног мора с једнократним улогом од 100 франака.

2. Закључено је, да се Ружићев предлог закона о шумама не тиска у »Шум. Листу«, већ да се изда у 500 примјерака. Новац за тисак прибавит ће Подружница Љубљана из разних приватних средстава.

3. Камати Керескенијеве закладе 796 Дин подијељени су на 5 молитељница. Уједино је закључено, да се чл. улог повиси на 100 Дин.

4. Развија се дебата о књигама Др. Леваковића и Др. Ненадића. Мариновић истиче неугодну ситуацију друштва, што не може исплатити хонораре писцима. Они нису криви, што услијед нехаја струке за те књиге не може друштво распродати толико књига, да се барем сви дугови за књиге исплате. На тај начин не ће се питко одважити на писање стручних књига.

Усваја се предлог, да се свота хонорара посуди из фонда за главне скупштине, а истодобно поведе што већа акција за распродају књига нарочито код шум. посједника и индустријалаца, јер преко 50% до сада проданих књига узели су ђаци и чиновници.

5. Прима се предлог Мариновићев за измјену и допуну статута Друштвене књижнице те издавања пописа књига као прилога »Шум. Листу«. Референт истиче, да се у ратно и поратно вријеме није ништа набављало и увезивало, па треба великих свота за књижницу. Да се страни часописи умогну добивати у замјену, тискат ће се наслов и садржај »Шум. Листа« и на француском језику, а код важнијих чланака и посебни отисци с резимеом на којем страном језику (на рачун писца).

Закључује се апелом на сву гг. колеге, који нису унаточ опоменуош увијек вратили посуђене књиге те пријече коначно уређење књижнице да их одмах врате.

5. Расправља се о Шумарском музеју, који је за вријеме рата остао у стагнацију, па га треба обновити и уредити. Овлашћује се предједништво, да у том погледу подузме нужне кораке.

6. Прима се на знање детаљан обрачун Подружнице щубљанске припјелим приносима и издацима пригодом главне скупштине у Љуб-

љани, те се с остацима располаже по предлогу гг. колега из Словеније (Види стр. 51. »Шум. Листа« из год. 1924.).

7. Чита се предлог Др. Угреновића гледе нацрта Казненог закона, у колико се тиче шумарства. Бира се ужи одбор Др. Милошевић, Др. Данда, инж. Ружић, нач. Раденковић, нач. Стаменковић, да до наредне сјединице израде реферат о том питању.

8. Чита се поднесак љубљ. Подружнице гледе закона о експропријацији. Ту се истиче штета, која може настати одатле, што се по нацрту закона Ј. III. У. могу експроприсати само посједи физичких лица. Услијед тога се појављују разна друштва и банке, које рачунају с великим укамаћењем. То ће постићи само онда, ако девестирају шуме. Предлаже се исправак тога чланка.

Током дебате већина дијели мишљење Подружнице, но у. о. није властан мијењати закључка главне скупштине. Сматра се за сада довољним, што је подружница упозорила Министарство на ту околност, а исправак нацрта предложит ће се наредној скупштини.

9. Примају се чланови:

Редовити чланови:

1. Инж. Стјепан Микша, Кр. шум. инжињер, Огулин, Хрватска.
2. Стјепан Лајер, посједник шуме, Изидоровац, з. п. Липик.
3. Инж. Марков Иван, шум. инжињерски пристав, Гарешница, Хрв.
4. Инж. Ј. Михевић, чинов. дестилације дрва д. д. Теслић, Босна.
5. Дмитрашиновић Раде, чиновник подузећа Добрљин-Дрвар у Добрљину, Босна.
6. Мушић Алојзиј, абсолвент шум. средње школе, Кандија при Новом Месту, Словенија.
7. Лихи Роберт, ревири гоздар велеп. Ауерсперга Глажута, Слов.
8. Церак Антун, лесни трговец и посједник, Камник, Словенија.
9. Инж. Јагар Богослав при држ. управи велепосества-Windischgrätz Плавина, при Ракеку, Словенија.
10. Инж. Жумер Алојзије, при крајин комисији за аграрне операције, Љубљана.
11. Др. Ервин Реслер, проф. госн. шум. факултета, Загреб.

Помагачи (са 25 Дин):

1. Сулимановић Драгутин, студ. форест, Загреб.			
2. Ировић Томо,	»	»	»
3. Шкопац Крунослав,	»	»	»
4. Врхујак Винко,	»	»	»
5. Бојић Димитрије,	»	»	»
6. Бајин Иван,	»	»	»
7. Вукмировић Богдан,	»	»	»
8. Гурхар Трањо,	»	»	»
9. Гамиршек Владимир,	»	»	»
10. Лончар Владо,	»	»	»
11. Вајда Златко,	»	»	»
12. Крпан Рудолф	»	»	»
13. Најхард Никола,	»	»	»
14. Петровић Бранко,	»	»	»

15. Стефановић Милош,	студ. форест.	Загреб.
16. Гавран Љубомир,	»	»
17. Шуштар Ђранц,	»	»
18. Стрепачки Взекослав,	»	»
19. Сотошек Станко,	»	»
20. Рожман Јурај,		
21. Шпољар Перо,	»	»
22. Михаличек Никола,	»	»
23. Седмак Јожеф, логар, (Јурјева Долина) п. Снежник при Ракеку,		
- Словенија.

Подупиратељи (са 100 Дин):

1. Фирма »Браћа Нанић«, Хаџићи код Сарајева.
2. Јулио Грајнер, прокурнста у Љесковици, котар Пожега.
3. Бено Купферман, управитељ Бектеже, котар Пожега.
4. Ђуро Вадаз, шум. благајник у Љесковици кот. Пожега.
5. Владимир Веис, управитељ парне пилане у Љесковици, котар Пожега.
6. Драгутин Ваго, шум. управитељ, Пака, опћина Рушево котар Пожега.
7. Живнутака Фрањо, надшумар и директор парне стругаре Српске задружне банке, Бачко-Ирадиште.
8. Јохарт Панкрац, прив. чин. Прача, Сјетлина, Босна.

Утемељачи:

1. Тт. »Јела« д. д. Тарчин, код Сарајева.
10. Уважује се предлог једног члана утемељача, да се друштво узме за укипуће царине на букове прагове.
11. Уважује се предлог образложен по дир. Кнежевићу, да се удружење заузме на надлежном мјесту за то, да дозволе за котураче у Босни, које је у задње вријеме присвојило Мин. саобраћаја, опет подјељује држ. шум. дирекција као и до сада. До сада се то обављало кратким путем очевидом на лицу места, а Мин. Саобраћаја примјењује и на најмање котураче од пар стотина метара компликоване прописе за парне и моторне железнице.

Коначно је закључено да се наредна сједница одржи у мају мјесецу у Нашицама, па је након неколико мањих закључака закључена сједница дне 24. у 12 сати прије подне.

Становиште Југослов. Шумарског Удружења према

УРЕДБИ

о разврставању и распоређивању чиновника и осталих државних службеника грађанског реда (према закљ. Гл. У. од 23. јануара 1924.).

Чл. 1.

МИНИСТАРСТВО ШУМА И РУДНИКА.

(Генерална Дирекција Шума)

Категорија I.

- Група 1. Нема положаја.
- Група 2. 1. Помоћник Министра.
2. Генерални директор.
- Група 3. 1. Помоћник Генералног директора.
2. Начелници Одељења генералне дирекције.
3. Директори Обласних шумарских дирекција као и обласни (жупанијски) шум. референти по 50%.
- Група 4. 1. Шефови Одсека генералне дирекције.
2. Виши инспектори.
3. Инспектори код Генералне дирекције.
4. Директори Обласних (шумарских) дирекција као и обласни (жупанијски) шум. референти по 50%.
5. Шефови Одсека обласних дирекција по 50%.
6. Сви старешине Господарских уреда имовних општина.
7. Старешине установа за пошумљивање крша и голети по 50%.
- Група 5. 1. Инспектори код Генералне дирекције.
2. Референти Одсека код Генералне дирекције.
3. Шефови Одсека обласних шумских дирекција.
4. Старешине установа за пошумљивање крша и голети по 50%.
5. Шефови шумских управа (окружни шумари) и срески шум референти по 20%.
6. Управници појединих радних грана на државним предузећима по 20%.
7. Виши инжењери и инспектори по 20%.
- Група 6. 1. Шефови шумских управа (окружни шумари) и срески шум. референти по 30%.
2. Управници појединих радних грана на државним предузећима 30%.
3. Инжењери и секретари по 30%.
- Група 7. 1. Шефови шумских управа (окружни шумари) и срески шум. референти по 50%.
2. Управници појединих радних грана на државним предузећима по 50%.
3. Инжењери по 30%.
4. Секретари 50%.
- Група 8. 1. Писари и подшумари (с факултетском спремом).
2. Инжењери по 20%.
- Група 9. 1. Приправници.

(За помоћника министровог захтијева предлог стручну факултетску спрему и 20 година службе. Код перцентуалне раздиобе (50%) тражи се за вишу групу 20 година службе.)

Категорија II.

- Група 1. 1. Шефови рачунске и комерцијалне струке у централним властима, управе шумарства.
- Група 1. Лугари. Званичници (шумски дијурнисте, надлугари, дактило-ћима и одговарајући самостални технички чиновници.
- Група 2. 1. Контролори.
2. Помоћници управника појединих радних грана у државним предузећима.
3. Остали нетехнички и рачунско-комерцијални чиновници по 20%.
- Група 3. 1. Технички и рачунско-комерцијални чиновници по 30%.
- Група 4. 1. Технички и рачунско-комерцијални чиновници по 50%.
- Група 5. 1. Приправници.

Категорија III.

- Група 1. 1. Архивари.
2. Шефови администрације у централним властима и областима.
3. Руковаоци материјала (магазина) на држ. предузећима.
- Група 3. 1. Архиварски чиновници 30%.
2. Технички и административни чиновници по 30%.
3. Помоћници Управника појединих радних грана на државним предузећима.
- Група 3. 1. Архиварски чиновници 70%.
2. Технички и административни чиновници 70%.
- Група 4. 1. Приправници.

Чл. 2.

Званичници.

- Група 1. Лугари. Званичници (шумски дијурнисте, надлугари, дактило-графи, официјални, манипулант, преписачи, помоћници архиварских и административних чиновника, лаборанти, цртачи и овима одговарајући службеници).
- Група 2. Исти.
- Група 3. Приправници.
Члан 321. Закона о чиновницима.

Чл. 3.

Служитељи.

- Група 1. Лугарски помоћници (лугарски заменици). Служитељи.
- Група 2. Стални шумарски радници. Шумарски предрадници. Служитељи.
Члан 331. Закона о чиновницима.

Чл. 6.

Категорија I.

Група 3.: чиновници V. и вишег разреда чина.

Група 4.: чиновници VI. разреда чина.

Група 5.: чиновници VII. разреда чина.

Група 6.: чиновници VIII. разреда чина.

Група 7.: чиновници IX. разреда чина.

Група 8.: чиновници X. и XI. разреда чина.

Iskaz uplaćene članarine u mjesecu novembru i decembru 1923.

Redoviti članovi: Augner Alojs, B. Blatnica 20 D (za god. 1923.); Nešković Miloš, Bajina Bašta 100 D (za god. 1923. 50 D i 50 D za god 1924.); Hofman Josip, Golubac 100 D (za god. 1923. 50 D i 50 D za god 1924.); Urošić Josip, Čazma 50 D (za god. 1923.); Dukić Pavle, Drvar 50 D (za god. 1923.); Batić Jakob, Otočac 55 D (za god. 1923. i 5 D za upis); Abramović Ante, Vrbovsko 100 D (za god. 1922. 50 D, 30 D za god. 1923. 20 D za god 1924.); Lončar Ilija, Sokolovac 50 D (za god. 1923.); Bodjanac Josip, Prkovci 50 D (za god. 1923.); Mihalđžić Josip, Beograd 80 D (za god. 1922. 30 D i 50 D za god 1923.); Kosić Aleksander, Valjevo 50 D (za g. 1923.); Seferović Seid, Vinkovci 50 D (za g. 1923.); Tomičić Božidar, Jastrebarsko 80 D (za god. 1922. 30 D. i 50 D za god. 1923.); Kalinić Antun, Bitolj 50 D (za god. 1923.); Brosig Ljudevit, Lekenik 40 D (za god. 1922. 30 D i 10 D za 1923.); Prpić Petar, Vinkovci 52.50 D (za god. 1922. 2.50 i 50 D za god 1923.); Rugole Josip, Kosinj 100 D (za god. 1923. 50 D i 50 D za god. 1924.); Bergan Rudolf, Lokve 50 D (za god. 1923.); Stanojević Pavle, Kupinovo 50 D (za god. 1923.); Solarić Teodor, Bjelovar 80 D (za god. 1922. 30 D i 50 D za god. 1923.); Radulović Josip, Zavidovići 50 D (za god. 1923.); Ferenzfy Emil, Cabuna 80 D (za god. 1922. 30 D i 50 D za god. 1923.); Markov Ivan, Garešnica 50 D (za god. 1923.); Pichler Milan, Kutjevo 50 D (za god. 1923.); Muždeka Damjan, Vinkovci 50 D (za god. 1923.); Nikolić Nenad, Paraćin 80 D (za god 1922. 30 D i 50 D za god. 1923.); Stojanović Stojan, Beograd 50 D (za god. 1923.); Res-Koritić Antun, Zagreb 50 D (za god. 1923.); Puk Mirko, Zagreb 70 D (za god. 1922. 20 D i 50 D za god. 1923.); Terer Adolf, Dragović 20 D (za god. 1923.); Stankić Gavra, Sr. Karlovci 25 D (za god. 1923.); Tadej Ivan, Brdo 50 D (za god. 1923.); Pogatschnig Josip, Sarajevo 80 D (za god 1923. 30 D i 50 D za god. 1924.); Balok Franjo, Jajce 50 D (za god. 1923.); Rossi Alfred, Kotor 45 D (za god. 1921. 15 D i 30 D za 1922.); Djureković Milan, Zagreb 50 D (za god. 1923.); Miljković Ivan, Bjelovar 50 D (za godinu 1923.); Savin Jovan, Konjic 50 D (za god. 1923.); Radančević Mladen, Drvar 60 D (za god. 1923. 50 D, 5 D za upis i 5 D za god. 1924.); Perić Marko, Drvar 100 D (za god. 1923. 50 D i 50 D za god. 1924.); Bunić Petar, Loznica 20 D (za god. 1923.); Ljubimov Aleksij, Rim. Toplice 12 D (za upis 5 D i 7 D za članarinu); Topčagić Osman, Sarajevo 50 D (za god. 1923.); Javor Milan, Sarajevo 20 D (za god. 1923.); Nedimović Svetozar, Banjaluka 50 D (za god. 1923.); Slapničar Eduard, Zagreb 50 D (za god. 1923.); Terer Adolf, Dragović 50 D (za god. 1924.); M. Herak Emilijan, Ivanjska 20 D (za god. 1923.); Radojčić Sveto-

zar, Kamenica 50 D (za god. 1923.); Grünwald Josip, Našice 50 D (za god. 1924.); Krček Isidor, Vinkovci 37.50 D (za god. 1921. 7.50 D i 30 D za god. 1923.); Vlahović Ilija, Vinkovci 5 D (za god. 1923.); Djurić Stipan, Subotica 50 D (za god. 1924.); Bucalić Janko, Banova Jaruga 55 D (za god. 1923. 50 D i 5 D za upis); Matizović Dragutin, Vukovar 50 D (za god. 1923.); Czernitzky, Delnice 80 D (za god. 1923. 50 D i 30 D za god. 1924.); Spievak Teodor, Olovo 100 D (za god. 1922 25 D, 50 D za god. 1923. i 25 D za god. 1924.); Španović Todor, Apatin 70 D (za god. 1923. 50 D i 20 D za god. 1924.); Odžić Vladimir, Novi Grad 100 D (za god. 1919. 2.50, za god. 1921. 30 D, za god. 1923. 50 D i 17.50 D za god. 1924.); Waszner Josip, Sarajevo 50 D (za god. 1924.); Zečević Vladimir, Brus 50 D (za god. 1924.); Maletić Ljubivoje, Beograd 100 D (za god. 1923. 50 D i 50 D za god. 1924.); Bukovala Jovan, Beograd 80 D (za god. 1922. 30 D i 50 D za god. 1923.); Šljerović Gligorije, Ivanjica 41 D (za god. 1923.); Peterin Josip, Biograd 40 D (za god. 1923. 15 D i 25 D za god. 1924.); Runje Hinko, Koprivnica 55 D (za god. 1923. 50 D i 5 D za upis); Asaj Franjo, Bezdan 50 D (za god. 1924.); Dr. Petar Djordjević, Beograd 20 D (za god. 1923.); Djerogović Milan, Brus 80 D (za god. 1923. 30 D i 50 D za god. 1924.); Radanović Dragiša, Ivanjica 50 D (za god. 1923.); Ilić Radivoje, Kuršumlija 50 D (za god. 1923.); Dr. Petračić Andrija, Zagreb 80 D (za god. 1922. 30 D i 50 D za god. 1923.); Vesely Ivan, Zagreb 55 D (za god. 1923. 50 D i 5 D za upis).

Članovi pomagači: Budimlić Mehmed, Olovo 50 D (za god. 1923.); Pretplatnici: Šabanović H., braća, Sarajevo 150 D (za god. 1922. 50 D i 100 D za god. 1923.); D. d. za eksploataciju drva, Zagreb 100 D (za god. 1923.); Kozelka Ernest, Zaprešić 150 D (za god. 1922. 50 D i 100 D za god. 1923.); Heinrich Oton, Sisak 150 D (za god. 1922. 50 D i 100 D za god. 1923.); Grbac Ivan, Višegrad 100 D (za god. 1923.); Société Hellenique, Pale kod Sarajeva 150 D (za god. 1922. 50 D i 100 D za god. 1923.); Poglavarstvo Kr. slob. grada Požega 150 D (za god. 1922. 50 D i 100 D za god. 1923.); Šum. ured vlast. Drašković, Slatina 150 D (za god. 1922. 50 D i 100 D za god. 1923.); Šum. ured vlast. Jastrebarsko, Jastrebarsko 150 D (za god. 1922. 50 D i 100 D za god. 1923.); Sresko načelstvo, Brčko 100 D (za god. 1923.); Sresko načelstvo, Prozor 150 D (za god. 1922. 50 D i 100 D za god. 1923.); Gosp. ured giurdjev. imov. općine, Bjelovar 100 D (za god. 1923.); Orkužna šumska uprava, Beograd 100 D (za god. 1923.); Inspektorat šuma, Cetinje 100 D (za god. 1923.); Okružna šumska uprava, Užice (za god. 1923.); Okružna šumska uprava, Bajina-Bašta 100 D (za god. 1923.); Okružna šumska uprava, Ivanjice 100 D (za god. 1923.); Okružna šumska uprava, Kruševac 150 D (za god. 1922. 50 D i 100 D za god. 1923.); Šumska uprava, Han-Pijesak 100 D (za god. 1923.); Veble i drug. gradj. trg., Beograd 100 D (za god. 1923.); Barun Ožegović Ivan, Cerje-Tužno 100 D (za god. 1923.); Zurinić Simo, Sanski-Most 150 D (za god. 1922. 50 D i 100 D za god. 1923.); Lončarić Josip, Skrad 150 D (za god. 1922. 50 D i 100 D za god. 1923.); Croatia d. d. šum. ured, Sirač 100 D (za god. 1923.); Šumska industrija i mlin Sana, Ključ 120 D (za god. 1922. 20 D i 100 D za god. 1923.); Prvo Jugoslovesko d. d., Teslić 115 D (za god. 1922. 15 D i 100 D za god. 1923.); Poglavarstvo općine, Drenovac 100 D (za god. 1923.); Una d. d., ind. drva, Zagreb 150 D (za god. 1922. 50 D i 100 D za god. 1923.); Bosansko d. d. za proizv. drva, Banjaluka 150 D (za god. 1922. 50 i 100 D za god. 1923.); Šum. ind. poduzeće, Dobrljin-Drvar 150 D (za god. 1922. 50 D i 100 D za god. 1923.); Bosna industrija i trgovina d. d., Begov-Han 150 D (za god. 1922. 50 D i 100 D za god. 1923.).

1923.); Minach i drug. pilana, Vrata 150 D (za god. 1922. 50 D i 100 D za god. 1923.); Šumski ured vlastelinstva, Vukovar 100 D (za god. 1923.); Dohodarsveni ured kneza Odescalhi, Ilok 100 D (za god. 1923.); Šum. nad. vlast. valpovačkog i podgorač., Valpovo 100 D (za god. 1923.); Uprava vlastelinstva grofa Chotheka, Čerević, 100 D (za god. 1923.); Šum. ured vlastelinstva Thurn-Taksisa, Lokve 150 D (za god. 1922. 50 D i 100 D za god. 1923.); Šum. uređ vlastelinstva Janković, Cabuna 150 D (za god. 1922. 50 i 100 D za god. 1923.); Sreski kotarski ured, Mostar 100 D (za god. 1923.); Šumski ured sres. načelstva, Nevesinje 150 D (za god. 1922. 50 D i 100 D za god. 1923.); Gospodarst. ured petrovar. imov. općine, Mitrovica 50 D (za god. 1923.); Gospodarstveni ured slunjske imov. općine, Karlovac 150 D (za god. 1922. 50 D i 100 D za god. 1923.); Gospodarstveni ured I. banske imov. općine, Glina 150 D (za god. 1922. 50 D i 100 D za god. 1923.); Gosp. ured II. banske imov. općine, Petrinja 150 D (za god. 1922. 50 D i 100 D za god. 1923.); Gosp. ured brodske imov. općine, Vinkovci 150 D (za god. 1922. 50 D i 100 D za god. 1923.); Okružna šumska uprava, Vranja 100 D (za god. 1923.); Okružna šumska uprava, Bitolj 150 D (za god. 1922. 50 D i 100 D za god. 1923.); Šumska uprava, Nemila 100 D (za god. 1923.); Šumska uprava, Turbe 50 D (za god. 1923.); Šumska uprava, Prača (Sjetlina) 100 D (za god. 1923.); Šumska uprava Vrbanja, Banjaluka 150 D (za god. 1922. 50 D i 100 D za god. 1923.); Šumska uprava, Busovača 50 D (za god. 1923.); Šum. referat poglavarstva, Bos. Novi 100 D (za god. 1923.); Šum. ured vlast. Daruvar-Sirač, Sirač 135 D (za god. 1922. 35 D i 100 D za god. 1923.); Udruženje privrednika, Bakar 100 D (za god. 1923.); Zemalj. savez. industr. drvni odsjek, Zagreb 100 D (za god. 1923.); Šutej Ivan, parna pilana, Zagreb 100 D (za god. 1923.); Akc. društvo za saobraćajne i željezničke potrebstine, Zagreb 100 D (za god. 1923.); Jugoslov. šum. industrija d. d., Zagreb 1923.); Kotarski ured, Kotor Varoš 100 D (za god. 1923.); Ogulin Lika d. d. za ind. drva, Zagreb 100 D (za god. 1923.); Jugosl. šum. industrija d. d., Zagreb 100 D (za god. 1923.); Parna pilana jug. šum. ind., Plaški 100 D (za god. 1923.); Parna pilana d. d. Ogulin-Lika, Ogulin 100 D (za god. 1923.); Šuma d. d., Zagreb 100 D (za god. 1923.); Tvornica tanina, Sisak 100 D (za god. 1923.); Zagorska šum. ind. d. d., Novi Marof 100 D (za god. 1923.); Jugoslov. banka d. d. M. Valentić, Zagreb 100 D (za god. 1923.); Mundus tvornica pokućstva, Varaždin 100 D (za god. 1923.); D. d. impreg. drva i električ. pilana, Zagreb 100 D (za god. 1923.); Slavonija tvornica pokućstva, Brod n/S 100 D (za god. 1923.); Industrija drva i tvornica pokućstva, Krapina 100 D (za god. 1923.); Parna pilana d. d., Virovitica 100 D (za god. 1923.); Jadrina šum. ind. d. d., B. Petrovoselo 100 D (za god. 1923.); Šum. industrija Topoljak, Nova-Bukovica 100 D (za god. 1923.); Milorad i Boško Lonin, Mol-Bačka 100 D (za god. 1923.); Dobrila i Kiselić, Ogulin 100 D (za god. 1923.); Baling Martin, Vinkovci 100 D (za god. 1923.); Mrkonjić Mladen, Užice 100 D (za god. 1923.); Bosansko d. d. za iskorišćavanje drva i parna pilana, Banjaluka 100 D (za god. 1924.); Kr. direkcija šuma, Apatin 100 D (za god. 1924.).

Kr. županijska oblast u Vukovaru.

Broj 2913 u. o. 1923.

U Vukovaru, 15. januara 1924.

Predmet: Slakovci z. z. prodaja šume.

OGLAS DRAŽBE STABALA.

Temeljem riješenja Ministarstva šuma i rudnika u Beogradu od 8. oktobra 1923, broj 29940 obdržavati će se **dne 14. februara 1924.** kod opštinskog poglavarstva u Slakovcima pismena licitacija svih hrastovih, jasenovih, brestovih i dr. stabala, nalazećih se na odjelima 1, 2 i 3 u šumi Židije z. z. Slakovci u ukupnoj površini od 50 jutara.

Isključna cijena je 250.000 Din.

Pismene ponude imaju biti taksirane sa 100 Din, te valjano zapečaćene i rukom pisane.

Na omotu ponude mora jasno biti napisano: »Ponuda za sva stabla na odjelima 1, 2 i 3 u šumi Židije z. z. Slakovci od ponudjača N. N.

Osim toga te ponude moraju biti obložene sa 10% od isključne cijene u ime zaobine u gotovom ili u vrijednosnim papirima, koje valja u ponudi tačno imenom označiti (isto broj i serije), te uz njih priložiti kupone i talone, te ovakove samo koje država SHS priznaje.

Tako obložene i dobro zapečaćene ponude imaju se na dan dražbe do 11 sati do podne predati kod opštinskog poglavarstva u Slakovcima.

Na brzojavne, usmene ili kasnije stigavše ponude neće se uzimati obzira.

Prema naredjenju Ministarstva šuma i rudnika u Beogradu od 15. novembra 1923. broj 32470 mora kupac naplatiti 6% pored ponudjene i prihvaćene cijene od cjelokupnog iznosa u »Fond za Pošumljenje«.

Osim toga ima kupac od cjelokupne kupovnine da plati još sve troškove prinosa i zakonom propisane pristojbe i biljegovine u roku od 14 dana iza dražbenog čina kod opštinskog poglavarstva u Slakovcima.

Pobliži dražbeni zastupajući kupoprodajni ugovori mogu se uvidjeti kod kr. županijske oblasti u Vukovaru (šumarski referent) i kod opć. poglavarstva u Slakovcima za vrijeme uredovnih sati.

Konačno se napominje, da u ponudi mora izričito biti istaknuto, da su nuđocu dražbeni uvjeti dobro poznati

Sva kupovina sa ostalim pristojbama, ima se odmah po svrenom dražbenom činu u gotovom položiti.

Kr. podžupan.

Šumska uprava u Ilidži.

Broj 1717 1923.

Ilidža, 16. januara 1924.

PRODAJA GORIVOG DRVETA.

Kod šumske uprave u Ilidži prodavaće se u **četvrtak 14. februara 1924.** u 11 sati putem javne usmene i pismene dražbe oko 3.000 prost. metara bukovog gorivog drveta od sušika, izvala vjetroloma i ostataka od izradjivanja nanula u

šumama: Kominac, Vrhovi, Drumak, Sljemenski dol, Zagorsko i Paljevina u općini Pazarić uz isključnu cijenu od 46 Dinara (četrdeset i šest) po prostornom metru.

Svaki nudioc mora da položi prije dražbe 13.800 Dinara u gotovom ili u državnim papirima, a 27.600 Dinara u 4% oblig. za likvidiranje agrarnih odnosa. Inostranci polažu dvostruko, Pismene ponude šalju se sa 10% ponudjene vrednosti i taksenom markom od 100 Dinara zapečaćene šumskoj upravi Ilidža sa oznakom: »Ponuda za 3.000 prost. metara bukovog goriva na broj: 1717/23.« i moraju do 11 sati 14. februara 1924, stići.

Posebni uvjeti prodaje mogu se pregledati kod šumske uprave u Ilidži za vrijeme uredovnih sati. Dostalac nosi sve troškove raspisa ove dražbe.

Ministarstvo šuma i rudnika bira slobodno među ponudama i može sve ne navodeći razloga odbiti.

Do riješenja vezani su svi nudioci na svoje ponude.

Upravitelj šumarije.

Kr. Direkcija Šuma u Vinkovcima.

Broj 344-1924.

OBJAVA LICITACIJE OGREVNOG DRVA.

Kod Kr. Direkcije Šuma u Vinkovcima prodavaće se **dana 14. februara 1924.** u 11 sati javnom ofertalnom licitacijom 2586 pr. met. topolovog gorivog drva na željezničkoj stanici OTOK sa isključnom cenom od 156.000 Dinara (jedna stotina pedeset šest hiljada dinara).

Drva su cjepanice i oblice.

Opšti uslovi.

1. Pismene ponude imaju se predati u valjano zapečaćenom zavoju providjene sa 100 Dinara taksenih marka. Ponudjene sume moraju biti rukom pisane sa arapskim brojkama i pismenima. Na zavoju ponude mora biti jasno napisano: »Ponuda za ogrevno drvo od ponudjača«

2. Ponude se imaju predati kod blagajnice Kr. Direkcije Šuma u Vinkovcima najkasnije do 11 sati dana licitacije.

Ponudi ima priležati vadij od 5% (pet) od procjenbene vrednosti u gotovom novcu ili vrednosnim hartijama, kojima država priznaje valjanost jamstva.

U ponudi treba istaknuti, da su ponudjaču svi uslovi licitacije dobro poznati i da na njih u celosti pristaje.

2. Ponude podnešene posle određenog roka, nadalje telegrafске i uslovne ponude, neće se uzeti u obzir.

4. Kupovina se plaća kod blagajnice Kr. Direkcije Šuma u Vinkovcima u roku od 14 dana od dana saopštenja, da je licitacija odobrena.

Od kupovine plaća se 2.8% u ime prinosa i taksenih maraka.

5. Kvi podrobniji uslovi licitacije mogu se saznati za radnog vremena kod Kr. Direkcije Šuma u Vinkovcima, te Kr. Šumske Uprave Nemci.

Vinkovci, dne 15. januara 1924.

Kr. Direkcija Šuma.

Uprava srpsko-pravoslavnog manastira ORAHOVICA.

Na Čitluk, dne 14. januara 1924.

OGLAS DRAŽBE STABALA.

Temeljem odobrenja upravnog odbora srpsko-pravoslavnih Manastira Metropolije Karlovačke u Karlovcima od 15./28. novembra 1923. broj u. o. 430-300 od 1924. prodavati će uprava srpsko-pravoslavnog Manastira Orahovica putem javne pismene dražbe dana **14. februara 1924.** 2206 raznovrsnih stabala nalazećih se u šumi Kladnjak, vlasništvo istoga Manastira a ležeće u upravnoj i poreznoj općini Obradovci. Od ovih stabala jesu 1352 hrastova, 22 divlje jabuke, 33 grabova, 215 jasenovih, 488 brijestovih i 96 divljih krušaka. Dražba obdržavati će se na dobru Čitluk Manastira Orahovice kraj želj. stanice Feričanci.

Isključna cijena gornjih stabala je 2,009.470 Dinara a žaobina 200.000 Dinara. Jamčevina mora biti ili u gotovom novcu ili uložna knjižica od većih novčanih zavoda u krajevini SHS glaseća na svotu od 200.000 Dinara.

Pismene ponude biljegovane sa 100 Dinara obložene gornjom žaobinom, te po nudiocu zapečaćene imaju se predati upravi srpsko-pravoslavnog Manastira Orahovica na dobru Čitluk najkasnije do 11 sati prije podne (u četvrtak) dana 14. februara 1924.

Istoga dana t. j. 14. 2. 1924. u jedanaest sati prije podne otvoriti će predane ponude upravitelj manastira Orahovice. Kod otvaranja ponuda slobodno je dražbovateljima prisustvovati. Dostalcem smatra se onaj, koji preko isključne cijene najviše ponudi.

Brzopisne i naknadno stigle ponude, kao i ponude ispod isključne cijene neće biti uvažene.

U ponudi mora biti sadržano:

- a) Ime i prezime, te prebivalište nudioca;
- b) točna naznaka dražbenog predmeta;
- c) ponudjena svota izražena brojkama i slovima;
- d) izjava ponuditelja, da su mu dražbeni uvjeti točno poznati i da na iste bezuvjetno pristaje;
- e) točna naznaka priložene žaobine.

Šuma Kladnjak udaljena je od državne željezničke stanice Zdenci 7 km., a od želj. stanice Bare Slavonske podravske željeznice 4 km.

Pobliže dražbene uvjete i obavještenja mogu interesenti dobiti kod uprave Manastira Orahovica na Čitluku i kod um. tehničkog izvjestitelja kr. kotarske oblasti u Našicama.

Reflektanti, koji žele stabla u šumi Kladnjak vidjeti, neka se prijave kod lugara Manastira Orahovica u Obradovcima.

Direkcija Šuma u Sarajevu.

OGLAS.

Kod Direkcije Šuma u Sarajevu prodavaće se **27. marta 1924.** četvrtak u 11 sati prije podne putem ofertalne licitacije četinjasto i lisnato drvo na panju u državnom šumskom području DRINJAČA.

Aproksimativna drvna masa iznosi u području Drinjača 1,263.000 kubnih metara četinjastih i 1,093.000 kubika lisnatih drveća.

Kod licitacije mogu učestvovati samo koji su zakonom ovlašteni da uglav-

ljaju ugovore i nisu u vrijeme licitacije dužnici državnog erara, nadalje koji nisu zbog kršenja ugovora ili skojeg uzroka isključeni od erarskih preduzeća i nisu u sporu sa erarom.

Vadij za učestvovanje iznaša 1.000.000 dinara.

Primaју se samo pismene ponude koje glase na cijelo područje Drinjača i koje moraju prispjeti Direkciji Šuma u Sarajevu do 27. marta 1924. godine u četvrtak do 10 asti prije podne.

Neće se uvažiti ponude, koje doznije stignu, zatim ponude bez propisanog vadija ili brzojavne ponude i nadalje naknadne ponude i očitovanja.

Ponuditi treba:

1. Državnom eraru Kraljevine Srba, Hrvata i Slovenaca besplatno izvjestan broj prvenstvenih akcija, koje će bez obzira na visinu dobiti odbacivati najmanje 6% (šest posto) a inače postotak, koji odgovara dobitku, uz naznaku približne visine osnovnog kapitala preduzeća bilo postojećeg ili onog, koji će se osnovati.

Kao garancija za slučaj likvidacije društva bilo iz kojih uzroka (kamo spada i stečaj) služe sve investicije predmetnog eksplatisanog područja i imovina konkretnog preduzeća u visini vrijednosti gornjih akcija.

Ova obaveza nudioca mora biti evidentirana po propisima trgovačkog zakona ne samo u protokolu o licitaciji već i kod trgovačkih vlasti.

2. Za svaki obli kubni metar četinjastog tehničkog drveta u šumi na panju u procentima od prosječne cijene četinjaste rezane robe (daske i gređice od 4 metara dužine, letvice od 2 metra dužine na više) koja će se postići franko uto-varna stanica kupca na pruži državnih željeznica.

3. Za svaki obli kubni metar bukovog tehničkog drveta u šumi na panju u procentima od prosječne prodajne cijene bukovog rezane, cijepane i tesane robe franko kao pod 2.

4. Za svaki prostorni metar bukovih i lisnatih ogrijevnihi drva u šumi na panju u procentima od prosječne prodajne cijene bukovih ogrijevnihi drva franko kao pod 2.

Ponuda ima da sadrži:

a) Ime i prezime zatim zanimanje i boravište nudiočevog te njegov svojeručni potpis i očitovanje da je samostalan ili, kad nudi koja firma: njezino ime i potpuni potpis kako je upisan u trgovačkom registru sa mjestom gdje joj je sjedište.

b) očitovanje, da nudioc potpuno poznaje uslove i da im se bezuvjetno podvrgava. Ponude dakle ne smiju da su ograničene bilješnama, koje se ne podudaraju sa uslovima.

Svaka ponuda mora biti taksirana sa 100 (stotinu) dinara i mora joj biti priložen vadij u gotovu ili u vrijednosnim papirima koji se primaју kod uglavlјivanja poslova sa erarom.

Vadij se može položiti i kod Direkcije Šuma u Sarajevu prije roka naznačenog u oglasu do koga se ponude primaју. U takovom slučaju treba ponudi priložiti namiru o položenom vadiju.

Vadij će se nudiocu, koji je postao dostalac uračunati u jamčevinu, koju treba da dađe prema uslovima licitacije a ostalima će se vratiti na njihov trošak i pogibelj čim budu riješene ponude što su stigle.

Ponude valja dobro zapečatiti a da se spreči otvaranje prije vremena valja na njih spolja staviti napis: »Oferta na kupnju drveta iz državne šume Drinjača« sa adresom Direkcije Šuma u Sarajevu.

Svakom reflektatntu je od volje, da prije licitacije razgleda šumska područja.

Obavještenja se na zahtev daju (u koliko je to dopušteno) kod Direkcije Šuma u Sarajevu. Tamo se mogu pregledati potpuni uslovi licitacije i ujedno uglave ugovora.

Ministar Šuma i Rudnika pridržaje si izrikom pravo, da po svom rasudjenju bez obzira na to, kolika je ponuda na kupnju slobodno bira između prispjelih ponuda, a može i sve ponude odbiti da ne spominje razloga.

ŠUMSKA UPRAVA ILIDŽA.

Br. 1638/23.

Prodaja bukovog gorivog drveta.

Kod šumske uprave u Ilidži prodavaće se u ponedjeljak **25. februara 1924.** u 11 sati putem javne usmene i pismene dražbe oko 400 prost. metara bukovog gorivog drveta u šumi »Borovac« općgna Trnovo gz isključnu cijenu od 20 Din (dvadeset dinara) po prostornom metru na panju.

Svaki nudioc mora da položi prije dražbe 800 Din u gotovom ili u državnim papirima, a 1600 Din u 4% oblig. za likvidiranje agrarnih odnosa. Inostranci polažu dvostruko. Pismene ponude šalju se na 10% ponudene vrijednosti i taksenom markom od 100 Dinara zapečaćene šumskoj upravi Ilidža sa oznakom: »Ponuda na 400 prost. metara bukovog goriva u šumi »Borova« i moraju do 11 sati 25. februara 1924. stići.

Posebni uvjeti prodaje mogu se za vrijeme uredovnih sati pregledati kod šumske uprave u Ilidži.

Dostalac snosi sve troškove raspisa ove dražbe.

Ministarstvo Šuma i Rudnika bira slobodno među ponudama i može sve ne navodeći razloga odbiti. Do riješenja vezani su nudioci na svoje ponude.

Дирекција Шума у Сарајеву.

ОГЛАС.

Kod Direkcije Šuma u Sarajevu prodavaće se **2. маја 1924. год. у петак у 11 сати прије подне** путем оферталне лиценитације четињастро и лиснастро дрво на пању у државним шумама: »С е б е ш и ћ и С е м е ш и н и ц а«.

Апроксимативна дрвна маса износи у оба подручја:

2,100.000 кубика четињастих и

600.000 кубика лиснатих дрвета.

Купац је дужан за експорт овог дрвета саградити индустријску жељезницу БУГОЈНО-РАМА са колосјеком од 76 цм придржавајући се техничких установа и услова уговора.

За интензиван студиј ове жељезничке везе потребну копију планова са изохипсама у сразмјеру 1 : 1000, као и све податке за оферирање скупа са ШИТ и СЕМЕШНИЦА« заједно и каје морају приспјети Дирекцији Шума у Сарајеву по цијени од 3.000 динара.

Код лиценитације могу учествовати само они, коју су по закону овлашћени да углављују уговоре и нису у вријеме лиценитације дужници државног ерара, надаље који нису због кршења уговора или из којег другог разлога искључени од ерарских подuzeћа и нису у спору са ераром.

Вадиј за учествовање изнаша 1.500.000 динара.

Примају се само писмене понуде које гласе на оба подручја: »СЕБЕ-ШИГ и СЕМЕШНИЦА« заједно и које морају приспјети Дирекцији Шума у Сарајеву до 2. маја 1924. у петак до 10 сати прије подне.

Неће се уважити понуде, које доцније стигну, затим понуде без прописаног вадија или брзојавне понуде надаље накнадне понуде и очитања.

Понудити треба:

1. за сваки обли кубни метар четињастиг техничког дрвета у шуми на пању у процентима од просечне продајне цијене четињастиг резане робе (дакле и гредице од 4 метра дужине, летвице од 2 метра дужине на више), која ће се постићи продајом франко утоварна станица кушца на прузи државних жељезница.

2. За сваки обли кубни метар буковог техничког дрвета у шуми на пању у процентима од просјечне продајне цијене букове резане, тесане и цјепане робе франко као под бр. 1.

3. За сваки просторни метар лиснатих огријевних дрва у шуми на пању у процентима од просјечне продајне цијене букових огријевних дрва франко као под бр. 1.

Понуда има да садржи:

а) Име и презиме, затим занимање и боравиште нудиоцевог те његов својеручни потпис и очитовање, да је самосталан, или кад нуди која фирма: њезино име и њезин потпис према упису у трговачком регистру и мјесто где јој је сједиште.

б) Очитовање да нудиоц потпуно познаје све услове и да им се без-увјетно подвргава. — Понуде дакле несмију да су ограничене биљешкама, које се не подударају са условима.

Свака понуда мора бити таксирана са 100 динара и мора јој бити при-ложен вадиј у готову или у вредносним папирима, који се примају код углављавања послова са ераром.

Вадиј се може положити и код Дирекције Шума у Сарајеву прије рока назначеног у ОГЛАСУ, до кога се понуде примају. — У таквом слу-чају треба понуди приложити намиру о положеном вадију.

Вадиј ће се нудиоцу, који је постао досталац, урачунати у кауцију, коју треба да даде према условима лиценитације а осталима ће се вратити на њихов трошак и погубељ, чим буду решене понуде што су стигле.

Понуде ваља добро запечатити, а да се спречи отварање прије зре-мена ваља на њих споља ставити натпис »ОФЕРТА на купњу дрвета из државних шума СЕБЕШНИТ и СЕМЕШНИЦА« са адресом Дирекције Шума у Сарајеву.

Свакоме рефлектанту је од воље да прије лиценитације разгледа шумска подручја.

Обавештења се на захтјев дају (колико је то допуштено) код Дирек-ције Шума у Сарајеву. — Тако се могу прегледати потпуни услови лицен-итације и уједно углаве уговора.

Министар Шума и Рудника придржаје си изријеком право, да по свом расуђењу без обзира на то колика је која понуда за купњу слободно бира између приспјелих понуда или да све понуде одбаца а да не спо-миње разлога.

PRVA HRVATSKA ŠTEDIONICA

U ZAGREBU

OSNOVANA GODINE 1846

Dionička glavnica	Din.	75,000.000.—
Pričuve	„	34,000.000.—
Ulošci preko	„	500,000.000.—

Podružnice :

Beograd, Bjelovar, Brod na Savi, Crikvenica, Celje, Čakovec, Daruvar, Delnice, Djakovo, Dubrovnik, Gjurjevac, Ilok, Karlovac, Kraljevica, Križevci, Ljubljana, Maribor, Mitrovica, Nova Gradiška, Novi Sad, Ogulin, Osijek gornji grad, Požega, Rijeka, Senj, Sisak, Sušak, Skoplje, Sv. Ivan Zelina, Subotica, Varaždin, Velika Gorica, Vinkovci, Virovitica, Vukovar, Zemun, Zagreb Ilica broj 117a.

Ispostave :

Osijek donji grad, Rab.

Mjenjačnica;

Zagreb, Ilica broj 5.

Brzojavni naslov: PRAŠTEDIONA.

**Dioničarsko društvo
za eksploataciju drva
Zagreb, Trg N br. 3**

Telefon 16-34, 12-38
Brzjavljivi: „EXPLOITAT“

Parna pilana i tvornica parketa
VIROVITICA

Prodajni ured BANJA-LUKA

Proizvada i eksportira:

hrastovu robu, parenu i
neparenu bukovinu, me-
kanu rezanu građu, gorivo
drvo te parkete.

**Société Anonyme
d'Exploitation forestière
Zagreb, Trg N br. 3**

Téléphone 16-34, 12-38
Télégrammes: „EXPLOITAT“

Scierie à vapeur et fabrique
de parquets VIROVITICA
Bureau de vente BANJA-LUKA

Produits et exporte:

matériaux en chêne, hêtre
étuvé et non étuvé, bois fen-
dre matériaux de construction,
matériaux sciés et bois pour
chauffage et parquets.

KRNDIJA

**gospodarska i šumska
industrija dion. društvo
u Zagrebu**

**Uprava gospodarstva i šumarstva:
Našice, Slavonija**

*Proizvodi i eksportira svekolike
gospodarske i šumske proizvode.*

„OBNOVA”

gradbena družba z. o. z. v Ljubljani

Podružnice:

ZAGREB, Ilica 31.

SARAJEVO, Aleksandrova ul. 113.

Instalacije za iskorišćivanje vodnih snaga. — Šumske i industrijalne željeznice, žične uspejnjače. — Industrijalne gradbe (gradnje pilana sa strojevima).

Инсталације за искоришћивање водних снага. Шумске и индустријалне жељезнице, жичне успењаче. Индустријалне градбе (градње стругара са стројевима).

СТРУГАРА

**ПРОМЕТНЕ БАНКЕ А. Д. У БЕОГРАДУ
НА ДУНАВУ**

Прерађује све врсте грађевног материјала
смрчевог, јеловог и боровог
израђује шифбоден, коцке за калдрму, сандуке
за паковање у свим облицима и димензијама.

УСЛУГА БРЗА И ТАЧНА.

ЦЕНА ВРЛО УМЕРЕНА.

Našička tvornica tanina i paropila d. d.

Centrala

Z A G R E B

Mažuranićev trg 23

Parne pilane: Sušine-Gjurgjenovac, Ljeskovica, Andrijevc i Podgradci. **Tvornica tanina, parketa, bačava, pokućstva** u Sušine-Gjurgjenovcu, **tvornica škafulja i lupljene robe** u Podgradcima.

„SLAVEKS”

dion. društvo za šumsku industriju, Zagreb

Proizvađa i eksportira: Rezanu hrastovinu najbolje slavonske kakvoće s pilane Brod n./S. parenu i neparenu bukovu građu znamenite kakvoće sa pilane Pakrac

„SLAVEKS”

société anonyme d'exploitation forestière, Zagreb

Produit et exporte: Sciage Chêne, de meilleure qualité de Slavonië de sa scierie de Brod s./S. Sciage-Hêtre de la célèbre provenance de Pakrac de sa scierie de Pakrac (Slavonie) Etuvé égal. Usine de talons en bois de Hêtre.

STROJEVE ZA SVAKOVRSNU OBRADU DRVETA

GATERE,
SKOBELNIKE,
TESARSKE STO-
LOVE, KRUŽNE
I VRPČ. PILE I DR.

TURBINE

IZRAĐUJU
NAISOLIDNIJE I
NAJJEFTINIJE

STROJNE TOVARNE IN LIVARNE D. D. LJUBLJANA

Trupce **javora rebraša** svih dimenzija
kupuje stalno uz najpovoljnije uslove

ANTON GLEISSNER, Schönbach-Stadt Č. S. R.

trgovina drvenih glazbala.

Drach industrija drva d. d.

Središte : SISAK

Podružnica : VIROVITICA

Pilana : Caprag i Virovitički Antunovac

Telefon : Sisak broj 41

Telefon Virovitica broj 15

**Proizvodnja svakovrsnog
hrastovog, bukovog, jasenovog i bre-
stovog materijala, građe za željeznice
i dužica.**

Šumska industrija

Filipa Deutscha Sinovi

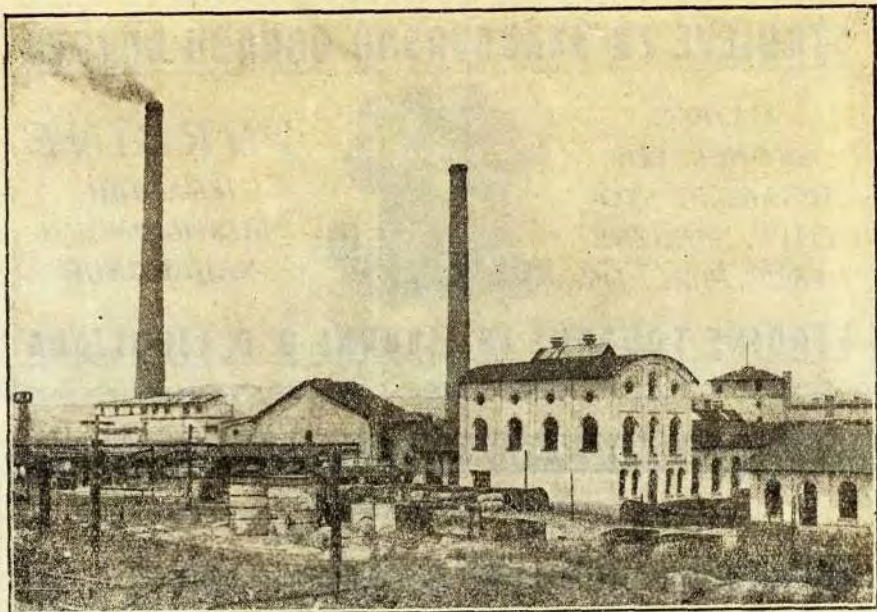
Vrhovčeva ul. 1

ZAGREB

Telefon broj 47

Parna pilana u Turopolju.

Export najfinije hrastovine. Na skladištu ima velike količine potpuno suhe hrastove građe
svih dimenzija. UTEMELJENO GODINE 1860.

PRVO JUGOSLOVENSKO D. D. ZA ŠUMSKO GOSPODARSTVO I INDUSTRIJU, DESTILACIJA DRVA D. D.

Centrala:
ZAGREB
 Boškovićeve 33.I.

Poduzeća:

Tvornica za suhu destilaciju bukovog drveta u **Tesliću**. Parna pilana u **Tesliću** i vlastelinstvo u **Siraču** kraj Daruvara.

Produkcija:

Aceton, metilni alkohol, drveni kreč, drveni ugljen, ketoni, formaldehyd, sredstva za denaturiranje, lahka i teška ketonska i acetonska ulja, katran i smola, katranska kreozotna ulja, željezni lak. Sve vrsti smrčevog, jelovog i borovog rezanog materijala, javorovi i jasenovi trupci. Vapno za građevne i tvorničke svrhe.

PICEA — EXCELSA

(SMREKOVO SEME)

priporuča iz lastne sušarne šumskih semena z garancijo 90 po sto kalivosti po konkurenčnih cenah, Zahtevajte vzorce in oferte,

Josip Petrič Rečica ob Paki Slovenija

Proo podjelje v Jugoslaviji te stroke!

„POLIGRAFIJA“

Grafički zavod Jugoslovenskog novinskog d. d.

ZAGREB.

Starčevićev trg 16-17.

Telefonski broj 19-07.

Izrađuje:

Različite knjige, brošure, časopise, kataloge, cljenike, blo-
kove, ilustracije u bojama, listovne papire, sve vrsti računa,
memoranduma te tiskalice za novčane zavode, industri-
jalna, trgovačka poduzeća i trgovce te svekoliike poslove
koji zasijecaju u tiskarsku struku.

